Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 192 (14303) | 1976 оной августын 15, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Валентина Леонтьевна Рекунова Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой үнинэй һаалишадай нэгэн. Юһэдэхи табан жэлэй туршада һү ехээр һаажа тушааха түсэб, уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэжэ, онсо шалгарһанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан юм. Мүнөө байгша оной долоо һарын дүнгөөр тэрэ үнеэн бүриһөө 1800 килограмм һү һаагаад байна. Аймаг соогоо нэрээжэ болоһон һаалишан В. Л. Рекунова арбадахи табан жэлэй түсэб урид дүүргэхын түлөө шармайн оролдоно.

Геннадий Павлович Панкин хүүргэнүүдэй түмэр хэлхэлнүүдые бүтээдэг Улаан-Үдын заводто хүдэлдэг. Тэрэнэй даадаг электро-гагнууршадай бригада байгша оной 7 һарын түсэб 102 процент дүүргээ. Табадахи разрядай слесарь хабсаргагша Панкин даалгагдаһан ажалдаа эрилтэтэйгээр хандадаг, суг хүдэлдэг нүхэдэйнөө дунда гүрдэтэй болонхой. Арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даабаряа болзорһоо урид дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэн хүдэлнэ.

Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» совхозой үнинэй огородшон Вера Ивановна Минаева теплицын 500 дүрбэлжэн метр газарта овощ ургуулаад, дүрбэлжэн метр бүхэнһөө 16 килограмм үгэрсэ, 3 килограмм помидор ургуулжа абаа. Мэдээжэ болоһон огородшон В. И. Минаева түсэбһөө гадуур 370 килограмм овощ гүрэндэ тушаагаа Энэ огородшон арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб сүм дүүргээ.

Республикымнай ажалай үдэр

ЗВЕНОНУУДАЙ УРИЛДААН

РЕПОРТАЖ

Һаяхан наратай сэлмэг нэгэ үдэр Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Василий Раднаевич Аюшеевтэй хамта машинада һуугаад, ажахын үбһэшэдэй звенонуудта ябаа һэмди. Үглөөнэй 8 сагта Зүүн-Тохой гэжэ нютагта хүрэжэ ерэбэбди. Үбһэшэдэй отогто ганса эдеэ хоол шанадаг залуухан басаган лэ галай хажууда сүлөөгүй хүдэлжэ байба.

— Зай, сайн байна гүт? Үбһэшэдтнай бултадаа ажалдаа гаранхай гү? — гэжэ энэ басаганһаа асуухадамнай, тэрэ иигэжэ харюусаба:

— Манай звеногой 18 хүн бултадаа ажаллажа байна. Үглөөнэй долоон часһаа аса, тармуураа, хажуураа барижа, сабшалан дээрэ гаранхай. Механизаторнууд, трактор, машинануудаа хүнхинүүлжэ баһал хэхэ хүдэлмэрисэ мүнөө эхилээ, — гэжэ тэрэ харюусана.

— Эндэхи звеногойхидой ажал хүдэлмэри эмхитэй, гуримтай. Звеное даагша Нагмит Цырендоржиевич Цыренов хүн зоноо, илангаяа залуушуулые дахуулан ажаллуулхадаа тон бэрхэ, зөөлэн зохид зантай, үгэ хүүрээ дуулгасатай үбгэн юм, — гэжэ, парткомой секретарь намда ойлгуулна.

Нагмит Цыренов үнэхөөрөө тиимэ хүн байгаа. Мүнөө 68 наһа хүрэбэшье, колхозой хүдэлмэридэ отол ябалсаһаар. Энэ үбгэжөөл гол түлэб луговодоор ажалладаг. Тэрээндэ 140 гектар сабшалан даалгагданхай. Түхэрсэн жэл соо тэндээ хүдэлжэ, Нагмит Цырендоржиевич Тохой горхоной уһа сабшалан дээтүүрээ урадхуулаа, наг шэбхээр үтэгжүүлээ. Хэһэн ажалайнь аша үрэ мүнөө элитээр харагдажа байна. Сабшагдаагүй газарыень харахада, нэлэн хүхэ ногоон, үдхэншье гээшэнь арагүй, зарим газарта эрьежэ унаһан.

Тээ саана гүбээ дээрэ хоёр ехэ сомоо харагдана. Нагмит Цырендоржиевич үбгэжөөл мүнөө эдэ сомоонуудые хорёолжо байба. Тэрэнэй саада таладань мантагар ехэ һүриин һуури табигданхай. Бидэ энэ нүхэрһөө звеногой ажал хүдэлмэри тухай мэдэжэ абабабди.

— Энэ жэлдэ гандуушаг байжа, зарим участогуудай ногоон муу байгаа. Хэрбээ бороогой саг соогоо ороо һаа, сабшаламнай һураггүй һайн байха һэн. Минии уһалһан, харууһалһан сабшалангай гектар бүриһөө 200 центнер үбһэн лаб гараха даа, — гэжэ, үбгэжөөл хөөрэнэ.

Манай ерэхэдэ тус звеногойхид 50 гектар дээрэһээ 1.000 шахуу центнер үбһэ хуряажа сомоһон байба. Бүхыдөө эндэхи үбһэшэд 2.900 центнер үбһэ соможо, колхоздоо тушааха түсэбтэй. Энэ түсэбөө заатагүй дүүргэжэ шадаха зорилго эндэхид урдаа табинхай.

Нүүдэлшын сабшалан дээрэ хэды жэлэй туршада Шаоан Жугдуржапович Очиров луговодоор хүдэлдэг. Энэ нүхэрэй хэһэн ажалынь мүн лэ һайн. Мүнөө эндэхи үбһэшэд 16 томо сомоонуудые бодхоод байна.

Макар Федотович Петров Ягоднын отделенидэ луговодоор арбаад жэлэй туршада хүдэлнэ. Мүнөө энэ нүхэр 14 хүнһөө бүридэһэн звеное даагаад, өөрынгөө участок дээрэ үбһэ хуряалга эмхидхэнэ. Энэ звеногойхид «Казачье» гэжэ участогай 33 гектар дээрэһээ 730 центнер үбһэ хуряажа сомоо. Эндэ илангаяа ажалайнь шанар тон һайн Андрей Думнов, Григорий Федотов хоёр үбһэ сабшахадаа ёдойхошье ногоо орхиногүй, доогуур сабшана. Виктор Тимофеев трактораар үбһэ тармахадаа, адхашье ногоо үлеэнгүй, сүм суглуулжа абана. Энэ звеногойхидой үшөө нэгэ һайнинь юуб гэхэдэ, ажалдаа эртэ гарадаг, ажалһаа орой ородог байна. Хэрбээ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бүхы звенонууд (эндэ юһэн) Ягоднын үбһэшэд шэнги эртэ ажалдаа гарадаг, орой ородог байгаа һаа, хэды һайн байха байгааб.

Б. ШИРЕТОРОВ,
манай штатнабэшэ корр.
Сэлэнгын аймаг.

ГАБШАГАЙШУУЛ ТҮРҮҮЛНЭ

Нитынгээ малда тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын тула Хурамхаанай совхоздо луго-мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Энээнэй ашаар тус совхоз ган гасуурай бэрхэшээлые дабажа, үбһэ ногооной муу бэшэ ургаса туйлаад, тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэнхэй. Эндэхи нуга сабшаланда арбан табан звено габшагайгаар ажаллана. Тэдэнэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй.

Механизатор Б. Ш. Цыжиповэй хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звено урагшатайгаар ажаллажа, мүрысөөндэ амжалта туйлана. Үбһэ хуряалгын эхинһээ тус звено хоёр мянгаад центнер тэжээл бэлэдхээд ябана. Звеногой трактористнар Д. Б. Очиров болон Х. Р. Очиров гэгшэд КДП-4,2 түхэлэй косилкануудаар үбһэ сабшажа, халаанайнгаа даабари хододоо үлүүлнэ. Ажалайнь шанар һайн. Хатаһан үбһэеэ хаһа сагтань суглуулхын түлөө тармууршад С. Дульский, Д. Онгонов хоёр сүлөөгүй ажаллана. Хойноһоонь бухал болгодог түхеэрэлгэтэй Ц. М. Матанов, бухал шэрэжэ асардаг багахан трактортай звеньевод Б. Ш. Цыжитов гэгшэд сомоошодые үбһөөр таһалдуулнагүй. Нилээд үндэр боложо байһан сомоогой дэргэдэ хүрэжэ ерэбэбди. Хүн бүхэн ажалтай. М. Б. Очиров үбһэ һүрилдэг түхеэрэлгээр асарагдаһан бухал дары түргэхэнөөр үргэжэ, һүри дээрэ табижархина. Сомоошод В. Л. Бубеев, Д. Б. Раднаев гэгшэд үбһэ жэгдэлэн тараажа, тэбхэгэр тэгшэ һүри зохёоно. Иигэжэ энэ оньһожоруулагдамал звено үдэр бүхэндэ 2 сомооһоо үсөөн бэшые табина. Даабариин ёһоор 9500 центнер үбһэ бэлэдхэхэ зорилгоо амжалтатай бэелүүлхын түлөө звеногой гэшүүд эсэхэ сусахаяа мэдэнгүй эршэтэй зоригтойгоор ажаллажа байна.

Т. Л. Бубеев, Б. Т. Гармаев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонуудай үбһэшэд мүн лэ габшагай бэрхээр хүдэлнэ. Косилкын ябахагүй бургааһатай, болдогтой, намаг газарай ногоо гар хажуураар сабшана. Гар хажууршад И. Б. Ергагаев, С. Н. Бубеев, Г. Дарханов болон бусад оролдосото ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Д. САНДАНОВ,
манай корр.
Хурамхаан.

ҺААЛИШАД УУЛЗАБА

Хамниин совхозой СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ һү һаалиин фермэ Енгорбойн совхозой Баарайн фермэтэй мүрысэдэг юм. Һаяхан Хамниин һаалишад һү һаалгаар хахад жэлэйнгээ дүн согсолжо, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлходоо, мүрысэдэг фермынгээ һаалишадые урһан байгаа.

Хамниин совхозой мал ажалай продукци үйлэдбэрилгын ба бэлэдхэлэй талаар зоотехник нүхэр Р. Дудареев хахад жэлэй дүнгүүдээр элидхэл хэжэ, һаалишадай амжалтанууд болон дутагдалнуудые элирүүлһэн байна. Нүхэр Дудареевэй элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ совхозой һаалишад, фермые даагшанар, лаборант-бүридхэгшэд болон бусад хабаадалсажа, зунай сагта һү һаалгаяа үшөө ехэ болгохо арга боломжо тухайгаа хэлсэбэд.

Энэ сулаанда хабаадалсаһан аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад зоотехник А. Борходоева хахад жэлэй дүнгүүдээр аймаг соогоо түрүүлжэ гараһан Хамниин совхозой СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ һаалиин фермэдэ КПСС-эй райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой, профсоюзуудай аймагай соведэй, ВЛКСМ-эй райкомой дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шагналтайгаар барюулаа.

Һаалишад Х. Цыренова, Р. Дашиева, Ю. Санжиева, Л. Цыренова, Г. Назимова, Д. Бабуева, Е. Гуржапова гэгшэдтэ социалис мүрысөөнэй хахад жэлэй дүнгүүдээр шангууд барюулагдаа.

Суглаанай эсэстэ мүрысэдэг Енгорбойн совхозой һаалишад һанамжа, дурадхалнуудаа хэлэһэн, нүхэр ёһоной ехэ хөөрэлдөөн болоо.

Манай корр.
Захаамин.

Шалгалта юу харуулааб?

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ХҮСЭДӨӨР ХЭРЭГЛЭНЭГҮЙ

Нитынгээ малда тэжээл элбэгээр бэлдэхэ гээшэ Тулдуунай совхозой хүдэлмэришэдэй дайшалхы зорилго болоно. Анхан хараалагдаһанай ёһоор бүхыдөө 45 626 центнер үбһэ, зелёнко, 4564 тонно силос болон бусад тэжээл бэлэдхэгдэхэ юм. Мүнөө үедэ тус ажахы дотор үбһэ хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управленидэ үдэр бүри суглуулагдадаг мэдээн дээрэһээ харахада Тулдуунай совхоз үбһэ хуряалгын хүдэлмэрине бараг һайнаар ябуулна Августын түрүүшын арбан хоногто эндэ нёдондоной энэ үеынхиһөө 350 гектараар үлүү гэхэ гү, али 1700 га талмайн ногоон сабшагдаа. 4 мянгаад центнер үбһэн хуряагдаа, түрүүшын гурбан үдэр соо 400 тонно силос дарагдаа

Совхозой нэгэдэхи отделениин сабшалан Тулдуун голой хойто талаар оршоно. Ойн заха, соорхойнуудта эндэ тэндэ багахан һүринүүд сомогдонхой. Элхэсэр гэжэ газарай 230 гектар сабшалан дээрэ мүнөө хүдэлжэ байһан оньһожоруулагдамал звенодо тус бүридөө хоёр хажуууртай тракторна 3 косилка, 2 тармуур үбһэнэй баалнуудые суглуулан бухалладаг 2 машина, һүри сомохо оньһото түхеэрэлгэтэй трактор даалгагданхай. Энэ бригада 600 центнер үбһэ һүрилөөд байна. Энээниень ехэ гэхээр бэшэ.

— Энэ шадар ногоон муугаар ургаа. Гектарай оройдоо хоёр центнер үбһэ хуряажа абанабди. Баһа һүүлэй үдэрнүүдтэ бороо орожо, тармалгыемнай һаатуулаа, — гэжэ зарим нэгэн хангалтагүй ажалаа сагааруулхые оролдоно.

Бороошье һаатуулна. Гэхэ зуура ажалай бүтээсые доошолуулһан ондоошье шалтагаанууд бии ха. Үбһэн хатаадүй гэжэ аяар 11 час болотор һүрилэлгэеэ эхилээгүй байха ушар дайралдана. Багахан бороогой орохолоор гэртээ харяад, ажалдаа орой тожо ерэхэ ушар бии. Үбһэшэдэй хэлээшээр, звенос толгойлхо хүн томилогдоогүй байһаар. Эндэ 4 коммунист хүдэлнэ, гэбэшье партийна бүлэг байгуулагдаагүй. Тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдэй дунда нитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. Үбһэ сабшалгын эхилһээр арбан хоног үни үнгэрбэшье, социалис мүрысөөнэй дүн үшөө согсологдоогүй байна. Звеногой гэшүүд мүрысөөнэй гурим мэдэнэгүй.

Совхозой хоёрдохи отделениин гол сабшалан Бага Яруунын нуурай урдуур нэмжынэ. Эндэ мүнөө үбһэшэдэй хэдэн звено хүдэлжэ байнхай. Таримал (олон жэлэй) ногоо хуряажа байһан Ц. О. Жалсановай оньһожоруулагдамал звено 900 центнер үбһэ сомонхой. Минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаһан энэ участок дээрэ ногоониинь бараг һайнаар урганхай. Тиимэһээ үбһэшэд урма зоригжолтойгоор ажаллана. Энэ багахан звеногой косилка 410 гектар ногоо сабшаа, нэгэ тармуур 350 га үбһэ тармаа.

Эндэһээ холошье бэшэ совхозой эгээл томо, гурбадахи звено хүдэлжэ байнхай. Бүрин оньһожоруулагдамал тус звенодо үбһэ сабшаха, тармаха, бухаллажа зөөхэ, һүри сомохо бүхы оньһото машина, түхеэрэлгэнүүдтэй 12 трактор бии. Мүнөө звеногой үбһэшэд 450 гектар үбһэ сабшажа, 400 гаран гектарыень тармажа һүрилөөд байна. Сабшалга тармалга хоёрой хоорондо забһар үгы шахуу. Баал суглуулжа зөөхэ 4 машина эндэ хүдэлнэ ха юм. Звено бүхыдөө 2000 центнер үбһэ сомонхой. Косилкашан Б. Мулонов, баал суглуулагша агрегадай машинистнүүд Н. Кусаинов, А. Турунхаев, һүри сомогшо С. Дагбаев гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

Хүдэлмэриин шанар тушаа хэлэбэл һүринүүдынь хайша хэрэг бодхоогдоһон янзатай харагдана. Һүринүүдэй хажуу талань жэгдэ бэшэ, нюруунь хотойшонхой харагдана. Зарим һүринүүдэй оёортонь хүрэтэр бороогой уһан нэбтэржэ ороод, һайханаар хуряагдаһан үбһыень гутаажа захалаа. Арадай хинагшад энэ дутагдалые юундэ обёорногүйб гэжэ асуухаар. Мүн совхозой партийна организацишье отделениин үбһэшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри мүртэй ябуулнагүй. Энэ звеногой гэшүүд хэды шэнээн үбһэ бэлдэхэ түсэбтэй байһанаа, гадна мүрысөөнэй гуримысшье тодорхойгоор мэдэнэгүй. Мүрысөөнэй дүн түрүүшын арбан хоногой һүүлээр дары гаргагданагүй

Сэнхир гэжэ газарта В. Я. Мирошниковой звено морёор, гараар ажал хэнэ. Техникэ хэрэглэхэ аргагүй энэ намаглиг газарта Ц-Д. Дулзенова, Р. Захарова, пенсионер хүгшэд Ц. Доржиева, В. Жигмитова, һурагшад С. Мултуев, С. Данзанов гэгшэд 6 морин косилкаар үбһэ сабшажа байна. Эдэнэр нормоёо ходо дүүргэнэ. Звеногой 19 үбһэшэд 400 центнер үбһэ һүрилэнхэй.

Хоёрдохи отделениин түб Шинрэнгэ тосхон шадар һү һаалиин фермэ дээрэ силос дарагдажа байна. Теэд малай хуушан дал, хоёр хорёогой забһартай ханануудай хоорондо силос дарагдажа байһанинь гэмшэлтэй. Силос дараха технологи сахиха тушаа шухала хэмжээн эртэнһээ абтаагүй байшоо. Силосэй траншей бариха мүнгэ зөөри 3 жэлэй саада тээ эмхидхэгдэһэн энэ совхоздо үшөө һомологдоогүй юм ха. Мүнөө эндэ нёдондонойхиһоо нилээдгүй схэ силос (3000—4000 тонно) дарахаар хараална. Теэд энээнэйнь бага бэшэ хубинь гутажа, миин хаягдабал, хэды шэнээн гарза ушаруулагдаха болоноб?

Сабшаһан үбһэеэ совхозтоёо хубаалдажа абаха гурим сахингүйгөөр олохон хүнүүд өөрынгөө дураар үмсынгөө малда тэжээл бэлэдхэжэ эхилэнхэй. Үшөө нэгэ дутагдал гэхэдэ, үбһэ хуряалгын зэр зэмсэг хүсэд бэлэн болгогдоогүй байшоо. Жэшээнь, нэгэдэхи отделенидэ хэрэглэгдэжэ байһан морин косилканууд заһабарилагдаагүй, хажуурайнь шүдэнүүд һайса тааруулагдаагүй дээрэһээ ногоо ехээр өрхижо сабшана.

С. ХАМНИГАДАЕВ,
аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном.
Г. КОНСТАНТИНОВ,
хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер
Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

ТАСС Шэнэ һонин

Л. И. БРЕЖНЕВ ЯПОНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКА ЭМХИНҮҮДЭЙ ФЕДЕРАЦИИН ДЕЛЕГАЦИТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Советскэ Союзда ерээд байһан Японой экономическа эмхинүүдэй («Кэйданрэн») делегацине — федерациин түрүүлэгшэ Тосио Доко (делегацине толгойлогшо), федерациин түрүүлэгшын орлогшонор Кидзо Ясуи, Исаму Саэки, Бумпэй Оцуки, Норисигэ Хасэгава, Нихакиро Ханамура федерациин правлениин начальник Цугио Ибаяси гэгшэдтэй августын 13-да уулзаа.

Ажал хэрэгэй, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ Советскэ Союз—Япон хоорондохи харилсаануудай байдал ба тэдэниие хүжөөлгын холын хараанууд тухай һаналаа андалдаба. Худалдаа наймаанай экономическа хани харилсаанай асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай, экономическа холбоо барисаан хэлбэришэгүйгөөр үргэдхэгдэжэ байна гэжэ Л. И. Брежнев болон Т. Доко ханалтайгаар тэмдэглэбэ. Экономическа харилсаа холбооной ехэ хэмжээнэй проектнүүд тухай хэдэн олон хэлсээнүүд һүүлэй жэлнүүдтэ баталагдаһан байгаа. Иимэ хараа шугам Советскэ Союзай болон Японой аша туһада харюусана.

Японтой хани хүршэ харилсаануудые удаа дараалан хүгжөөжэ гүнзэгырүүлхэ тушаа Советскэ Союзай эрмэлзэлтэн байһыень Л. И. Брежнев тэмдэглээ.

Японой экономическа хүтэлбэрилэгшэд удаан болзорой үндэһэн дээрэ Советскэ Союзтай ажал хэрэгэй талаар тогтоогдоһон хани холбооe шухала удха шанартайда тоолоно. тэдэнэр СССР-тэй байгуулагдаһан хани ёһоной харилсаануудые саашадань хүгжөөхын түлөө оролдоно гэжэ Т. Доко тэмдэглээ.

Совет талаһаа—гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С Патоличев, гадаадын худалдаа наймаанай министрэй нэгэдэхи орлогшо И. Ф. Семичастнов, КПСС-эй ЦК-гай генеральна секретариин туһалагша А. И. Блатов, Японодохи СССР-эй торгпред В. Б. Спандарьян; япон талаһаа — СССР-тэ байдаг Японой элшэн сайд Акира Сигемицу хөөрэлдөөндэ хабаадалсаһан байна.

(ТАСС).

ГАБШАГАЙ АЖАЛ—АМЖАЛТЫН ЭШЭ ҮНДЭҺЭН

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДАЙ ШЭНЭ УЯЛГАНУУД

Пензенскэ областиин хүдөөгэй ажалшад гүрэндэ 1 миллион 550 мянган тонно ороохо худалдаха гэһэн шэнэ түсэб хараалба. Энэ хадаа урдань абтаһан уялгануудһаа 350 мянган тонноор ехэ болоно. Пензынхид иимэ ехэ ороохо түрүүшынхээ гүрэнэй амбаарта хаахань гээшэ.

Продукци бүйлүүлдаг предприятинуудта 1 миллион 100 мянган тонно саахарай свекло эльгээхээр хараалагдаба. Энэ хадаа урда тээнь абтаһан уялгануудһаа 180 мянган тонноор ехэ болоно. Хартаабха, наран сэсэг, огородой эдеэн үлэмжэ ехээр гүрэндэ худалдагдаха юм.

Областиин малшад бэлэдхэлэй хэмжээнһээ үлэмжэ ехээр 17 мянган тонно мяха, 40 мянган тонно һү, 60 миллион үндэгэ худалдаха [illegible] уялга абаа. Тиихэдээ нэгэ доро үхэр малнуудай, шубуудай тоо толгой олошоруулагдаха юм.

Малшад болон механизаторнууд нитын адуу малай тоо толгойе жэл хахад соо хүрэхэ бүдүүн, шэмэтэй тэжээлнүүдээр хангахые оролдоно.

Курска областиин таряашад дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаба. 1 миллион 200 мянган тонно ороохо гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидхэгдээ. Энэ хадаа урда тээнь абтаһан уялгануудһаа 150 мянган тонноор ехэ болоно. Тиихэдээ ажахынууд үрэһэ хүрэнгын талаар өөһэдынгөө хэрэглэмжые бүримүһэн хангаха, хэрэгтэй соогсо тэжээлэй фондонуудые байгуулха юм.

4 миллион 200 мянган тонно саахарай свекло, 110 мянган тонно хартаабха гүрэндэ худалдагдаха. Урда тээнь абтаһан уялгануудһаа үлэмжэ ехээр — 11 мянган тонно мяха, 8 мянган тонно һү, 30 миллион үндэгэ гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидхэгдээ.

Тэрэшэлэн, **Москвагай, Ленинградай, Брянска, Владимирска болон бусад областьнуудай, Хабаровска хизаарай** партийно — ажахын эдэбхитэдэй суглаанууд үнгэргэгдэжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха талаар дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые зүбшэн хэлсээд, һайшааһан байна.

(ТАСС).

ТЭЖЭЭЛ—ФЕРМЭНҮҮДТЭ

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэһэнэй ёһоор, августын 9-нэй байдалаар, колхозууд болон совхозуудта 53,5 миллион гектарай таримал ба хээрын үбһэ ногоонууд түрүүшынхеэ сабшагдаа. Ажахынууд 33,1 миллион тонно үбһэ, 55,5 миллион тонно сенаж, 3,5 миллион тонно ногооной гурил бэлэдхээ.

Тэжээл бэлэдхэлэй хэр зэргээр ябуулагдажа байһан тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ.

ЧЕРНИГОВ. Областиин ажахынууд 50 мянган тонно витаминтай гурил бэлэдхээ. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 2 дахин ехэ болоно.

КУСТАНАЙ. «Москалевский» совхоз область доторoo хамагайхиһаа ехэ тэжээл — эрхим шанартай 220 мянган центнер үбһэ бэлэдхээ. Энэ коллектив урдань хаягданги байһан газарнуудай үбһэ ногоо суглуулһанай ашаар иимэ амжалта туйлаһан байна. Имагтал энэ жэлдэ ажахын механизаторнууд ашаг багатай сабшалангуудые, бэлшээринүүдые, хужартай газарнуудые һайжаруулха зорилгоор 2600 гектар газар хахалһан байха юм.

ЧЕЛЯБИНСК. Челябинскын промышленна предприятинуудай болон эмхи зургаануудай 7 мянга гаран хүдэлмэришэд, алба хаагшад тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсаба. Энэ городойхид шефтээ абаһан ажахынуудта түрүүшынхеэ ошоо бэшэ юм. Тэдэнэр нитын малда 15 мянган тонно янза бүриин тэжээл бэлэдхэжэ, хүдөөгэй ажалшадта туһалаа.

КАЛУГА. Калужска областиин «Ворсино» совхоздо холимол тэжээл гаргаха завод ашаглалгада оруулагдаба. Үбһэ, һолоомо, үйрүүлэгдэһэн ороохо, минеральна бодосуудые холиһон тэжээл эндэ бэлдэгдэнэ. Мүн лэ эндэ витаминтай ногооной гурил татагдана. Совхозой мал ажалда хэрэгтэй олон арбаад тонно тэжээл оньһожоруулагдаһан поточно лининүүд дээрэһээ үдэр бүхэндэ гаргагдана.

ОМСК. Крутинска болон Тевризскэ районуудай колхозууд болон совхозууд область соогоо хамагһаа түрүүн жэл соогоо хүрэхэ сенаж дараһан байна.

Манай үеын хүн

ЖАРГАЛТАЙ ДАА, АХМЕТВАЛЕЕВ!

I.

— Юундэ лётчик болообта гэжэ гү? — Леонид Нургалович Ахметвалеев энеэбхилнэ. — Эрхүүгэй областиин Нижнеудинск хотодо ехэ болоһон хүм. 1936 гү, али 1937 ондо, минии һая табатай, зургаатай боложо ябахада гэртэхимни Татарай АССР-һээ нүүжэ ерэһэн байгаа. Зай, һургуулиа дүүргэбэ гээшэб. Лётчик болохоб гэжэ оройдоо һанадаггүй һэм. Тиимэһээ түмэр замай Нижнеудинск станцида хүдэлдэг болобоб. Механик-дефектологой мэргэжэл шудалжа, рельснүүдэй гантаһан болиһонние элирүүлдэг байһан хүм. Нэгэ хирэ машинист болохо һанаатай ябааб. Зүгөөр ажабайдал наһанаймни замые ондоо тээшэнь шэглүүлээ. Намтай сугтаа һурадаг байһан хүбүүд лётно училищида һурадаг байһан тула зунайнгаа амаралтада ерэхэ бүхэндөө намдаа юу хэдэг, ямар юумэндэ һурадаг тухайгаа хөөрэхэ. Тиихэдэнь бишье тэнгэри тухай бодолдо абтадаг болооб. 1951 ондо Эрхүүгэй авиамеханигуудай һургуули дүүргээд, Нижнеудинскдаа ажаллажа эхилээ бэлэйб. Энэл даа минии харюу.

Леонид Нургалович энеэбхилбэ. Үнэхөөрөөшье, харюунь даншье һаа юрын шэнгеэр харагдана. Тэрэнэй хэлэһэн, хөөрэһэниие хараадаа абан бодоод үзэхэдэ. тиимэ бэшэл ха даа. Юуб гэхэдэ, Леонид Нургалович бүри бага байхаһаа эхилжэ, оньһон техникэдэ ехэ дуратай, һонюуша, һүбэлгэн хүбүүн байһан юм. Тиимэһээ нүхэдэйнгөө ямар орёо техникэ шудалдаг тухайгаа хөөрэхэдэнь, үгэдэнь бэлээр ороһон байгаа бэшэ гү? Али эхэ, эсэгэнь энэ шиидхэбэри абахадань нүлөөлһэн байгаа гээшэ гү?

— Үгы. Эсэгэмни модошо дархан юм. Гэр барихаһаа эхилээд, шифоньер, буфет хэхэ хүрэтэр — нэгэ үгөөр хэлэхэдэ ёһотойл нарин дархан. Намайгаашье мэргэжэлдэ һургаха дуратай байһан ааб даа. Зүгөөр ори ганса хүбүүниинь сагайнгаа охниндо абтажа, түмэр түдэгэ, техникэдэ дурлааб. Лётчик болохо гэхэдэм эхэ, эсэгэмни балай арсаагүй һэн. Юрэдөө, хүл дээрээ гараа хадаа өөрөөл мэдэ гэһэн юм.

Леонид Нургалович авиамеханигаар ажаллажа байба. Тиихэдээ самоледуудые холын рейсдэ өөрөө жолоодон гаргадаггүй һааб даа. Тэдэниие заһабарилдаг. деталь, узел бүхэниинь нарин нягтаар шалгадаг тон харюусалгатай ажалтай байгаа. Анхаралгүйгөөр, хайша хэрэгээр хандаа һаань, усалта аюул боложо магад һэн.

Түрүүшээр ажалдаа дадаад, дурлаад, һанаагаа амарангяар Леонид Нургалович ажалладаг байба. Зүгөөр хүн гээшэмнай тусгаар ха юм. Тэрэ заал һаа лётно училищида орожо һураха тухай ходо бододог болобо.

II.

1952 оной һүүл багта һэн. Һанаһанаа бэелүүлхын тулада Ахметвалеев ехэ оролдолго гаргадаг болобо. Тэд главна инженерынь эрхим авиамеханигуудаа нэгые табиха дурагүй байба. Тиихэдэнь Леонид Нургалович начальнигтаа хандаа һэн.

Николай Ильич Гладыш үнинэй лётчик байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан, дүй дүршэлөөр баян энэ хүн залуу хүбүүнэй хүсэл эрмэлзэлые хүндэтэй дээрэ угтан абаа. Магад эрхим лётчик болохо байһыень обёорһон. мэдэрһэн байгаа гү? Тиимэшье байжа магад. Юрэдөөл, үни бодожо байнгүй Ахметвалеевые табяа һэн.

Оренбургска областиин Бугурусланска лётно училищада Леонид оробо. Гурбан жэл соо эндэ һураһанай һүүлдэ, ЛИ-2 түхэлэй самолет жолоодохо дипломтой болоһон тэрэ Нижнеудинскаяа бусажа. ПО-2 түхэлэй самоледые жолоодобо. Тингэжэ 1958 оной февраль болотор эндээ ажаллаа бэлэй.

Хүнэй һанаан бэлэхэнээр амардаггүй гээшэ ха. Леонид Нургалович вертолет жолоододог болохо бодолдо абтаа һэн. Тиимэһээ 1958 ондо Улаан-Үдэ нүүжэ ерэхэдээ, МИ-4, МИ-2, МИ-8 түхэлэй вертоледуудые жолоодохо эрхэтэй болонхой байгаа.

Тиигээд лэ манай республикын бүхы аймагуудаар ниидэжэ, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ашаа зөөгөө, энэ хорёод жэл соо хэдэн мянган пассажирнуудые хэрэгтэй газартань абаашаа гээшэб!

— Вертолетчик юундэ болообта гэжэ асуухаяа байна ёһотойт. Зүб гү? — Леонид Нургалович мэхэтэйгээр энеэбхилбэ. — Вертолет юрын самоледһоо ташха ондоо. Ондоо ямаршье техникын хүрэхэгүй газарта хүрэжэ, тэндэ буугаад, үбдэһэн, гэмтэһэн зониие абархаһаа эхилээд, аюулда ороһон геологуудыешье абарха саг гарадаг. Юрэдөөл юрын самоледоор ниидэһэндэл нэгэ мэдээжэ болоһон маршрудаа хараад лэ ябаха бэшэ, харин урдань ябажа үзөөгүй газараараа ябаха баатай бологдоно. Тиимэһээ һонюуша хүнэй хүдэлхэ ажал — вертолётчигой ажал гэжэ һанагшаб. Харюумни һанаандатнай таарана гү?

Зүб лэ даа. Вертоледоор ниидэжэ ябахадаа, газар дэлхэйдэ дүтэ мэтээр өөрыгөө һананаш. Тайга соо төөриһэн хүниие бэдэрхэдээ, 20—25 метр доро буугаад, нюдэеэ халташье сабшангүй хараашалжа ябахадаа гү, али орьёл үндэр хабшал уулануудай хяра дээхэнүүр дэгдэн ябахадаа. өөрыгөө, үнэхөөрөө, шубуун мэтээр һанахаш. Гадна олонхи ушарта гансал өөрынгөө нюдэндэ найдаад, урдань хэнэйшье ябаагүй маршрудаар хэзээдэшье хүсэгдэхэгүй алас холые зорижо ха юмши...

Леонид Нургалович Ахметвалеев Улаан-Үдын авиапредприятиин эрхим лётчигуудай нэгэн. Тиимэһээ мүнөө үедэ пилот-инструктораар ажаллана. Училищи һая дүүргээд ерэһэн залуу хүбүүдые орёошье, хүшэр хүндэшье мэргэжэлдээ һургана, баян дүршэлөө тэдэнэртэ дамжуулан үгэнэ.

— Би Татарай АССР-эй ниислэл хото шадар Бавлы тосхондо түрөөд, Эрхүүгэй областиин Нижнеудинск хотодо ехэ болоһон, харин Буряадай АССР-эй ниислэл Улаан-Үдэдэ наһанайнгаа зам оложо, болбосоронги хүн болон хүмүүжээб. Ямаршье яһанай хүн манай социалис Эхэ ороной алишье зүгтэ ябаа һаа, түрэл нютагтаал ябана гээшэ. Тиимэһээ пенсидэ гарахадаашье эндээ үлэхэб. Наһанайнгаа ехэ жаргал эндэ үзэһэн хадаа тиимэ м дэрэл түрэнэ гээшэ гү даа? — гээд Ахметвалеев бодолгото болоно.

III.

Леонид Нургалович Ахметвалеев 1963 ондо КПСС-эй гэшүүн болоһон юм. Үшөө тэрэ үедэ комсомолой эхин организациин секретаряар хэдэн удаа һунгагдаһан байха. Онсолходо, энэ коммунист ниитын хэрэгые өөрынгөө хубиин хэрэгһээ дээгүүр һанажа, харюусалгаяа хүсэд һайнаар ойлгожо, саг соонь, һайнаар дүүргэжэ ябадаг хүн гэжэ парткомойнь секретарь М. С. Хамахаев хэлээ һэн.

Хэдэн удаа областной, городской, районно партийна конференцинүүдэй делегат болоһон коммунист Ахметвалеев авиапредприятиингаа парткомой, арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүн. Урагшаа һанаатай, манай үеын түрүү хүн лэ даа.

Арадай хинагшын уялга тон харюусалгатай. Рейсдэ гарахаяа байһан вертоледой бүхы деталь болон узелнуудые шалгахадаа, ямаршье жэжэ божо юумэ харааһаа алдахагүйе оролдохо хэрэгтэй ха юм. Алдаа һаашни аюул боложо. сугтаа хүдэлдэг нүхэдшни гэмэлтэжэ болохо. Тиимэһээ арадай хинагшадаар дүй дүршэлөөр баян. үнинэй пилодууд табигдадаг.

Габшагай һайнаар ажаллаһанайнгаа. ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнгаа түлөө Леонид Нургалович Ахметвалеев Ажалай Улаан Туган орденоор. хэдэн медаляар. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, КПСС-эй обкомой, горкомой. райкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа. Гадна КПСС-эй Советскэ райкомой Хүндэлэлэй дэбтэртэ тэрэнэй нэрэ оруулагданхай.

Жаргалтай даа. Леонид Ахметвалеев. жаргалтай! Ажалаар олдоһон зол жаргал гансашье өөртэнь бэшэ. мүн гэртэхиндэнь, түрэл зондонь баһал нүлөөлдэг. Леонид Нургаловичай һамган Надежда Петровна аэропортын гостиницые даагшаар хүдэлнэ. Ехэ хүбүүниинь, Вадим Омскын авиатехническэ училищиин нэгэдэхи курсын студент. Басагаиинь, Галинь Сэлэнгын медицинскэ училищи ерэхэ жэлдэ дүүргэхэ. Харин одхон хүбүүн Володинь хүүгэдэй саадта ябана. Эсэгэеэ дахажа ажалдань ерэлсэхэ ехэ дуратай.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Мүнөөдэр—СССР-эй Агаарай Флодой үдэр

Алишье һалбарида ашатай

Улаан-Үдын авиапредприятиин коллектив СССР-эй Агаарай Флодой үдэрые ажалай болон политическэ дэбжэлтын оршон байдалда угтажа байна. КПСС-эй XXV съездын баталан абаһан шиидхэбэринүүд соо арбадахи табан жэлые үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ гэжэ нэрлэһэниинь дэмы бэшэ. Тиимэһээ манай авиаторнууд эдэ үгэнүүдые ажалайнгаа компас болгон үдэр бүри шэнэ амжалта түйлахаар оролдоно.

— Предприятиин түрүүшүүлэй дундаһаа МИ-8 вертоледой экипажай коман дирнууд Ю. П. Меркушин. Л. Н. Ахметвалеев, АН-2 самолёдой командирнууд П. А. Ульянов, М. А. Копылов, АН-24 самоледой экипаж М. С. Попов (командирынь) болон бусадые нэн түрүүлэн нэрлэмээр, — гэжэ Улаан-Үдын авиапредприятиин штабай начальник Е. М. Стулев далита жэгүүртэдээ магтана.

Һүүлэй үедэ манай республикын аймаг бүхэндэ ниидэжэ ерэдэг самолёдуудай дундаһаа олон пассажирнуудые абадаг АН-24 түхэлэй агаарай онгосо бүлтанай анхарал татадаг болонхой. Эдэниие жолоодогшод соохоо коммунист Михаил Серафимович Поповой экипаж бусад коллективүүдэй дундаһаа үндэр бүтээсэтэ ажалаараа онсо шалгарна. Тэрэ манай республикын огторгойдо 1963 онһоо хойшо агаарай онгосо жолоодоно. Үнгэрһэн энэ үе соо нүхэр Попов хэды олон километр агаараар ниидэжэ, холын аймагуудта хэды олон пассажирнуудые зөөгөө гээшэб?

Авиациин хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан мүнөө үе сагта летчигой мэргэжэл эрхим һайнаар шудалха гээшэ далита жэгүүртэдэй нангин уялга болоно. Тиимэһээ М. С. Попов өөрынгөө мэргэжэл, шадабариие дээшэлүүлхын хойноһоо саг үргэлжэ оролдожо ябадаг, ёһотойл коммунист эрмэлзэлтэй лётчик гэжэ нүхэдэйнгөө дунда тоологдодог. Тиин Улаан-Үдын авиапредприятида шэнэ түхэлэй — АН-24 агаарай онгосын бии болгоходоо, түрүүшын ээлжээндэ шэнэ техникэ шудалалсажа эхилһэн байгаа. Мүнөө республикын нютаг нут дээгүүр жэгүүртэ онгосо жолоодожо ябаһан Михаил Серафимович өөрынгөө дүршэлые залуушуулда жуулан үгэхын хой үдэр бүри оролдожо гынь һайшаамаар Мүнөө тэрэ залуу летчик Валерий Парников, Балданов гэгшэдые һур ябана.

...Аэропортын ниид талмай. Ээлжэтэ гарахаар бэлэн болоһон рай онгосонууд үглөөн ранай элшэдэ толорон х дана.

— Улаан-Үдэ — гэһэн 455-дахи рейс ни хэнь. Самолёдто һуулга бэ, — гэһэн соносхол.

Нэгэ хэды минутын рөөд байхада, Эрхүү ниидэхэ АН-24 түхэл молёт соо пассажирнууд ри һуурияа эзэлэнхэй б һэн..

— Улаан-Үдэ, 455 рейсэй экипажай ниид зүбшөөгыт, — гээд ком М. С. Попов рацяараа хэбэ.

— Бүхы юумэн бэлэн
— Бэлэн даа. Бэлэн!
— Ниидэхыетнай шөөнэб! — гэһэн хари мандирай приемнигһоо даба.

...Аалиханаар агаарта дэн гараһан сагаан энэ самолёдэй наранай шэдэ мүнгэтэн харагд Эрхүү хото тээшээ ни һэн.

Хүнүүдые түргөөр тай тээшэнь абаашажа хаар табигдаһан Улаан-Ү авиапредприятиин колл хараалһан түсэб даабар до дүүргэжэ ябадаг Зүүн Сибириин гр авиациин управлени мы суурхуулдаггүйнь жэ.

Игэжэ Улаан-Үдын предприятиин алишье ток дээрэ хүдэлжэ летчик, вертолётчик, нерно-техническэ хүдэл лэгшэд, алба хаагшад лай бэлэгүүдтэйгээр һа рөө тэмдэглэжэ байнха

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. С. Поповой (баруун гар т экипаж ээлжэтэ ниид дээ гарахын урда тэз.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА

ТОО, БАРИМТА

▽ 1957 оной апрелиин 22. Эрхүү хотодо Советскэ Союз дотор ТУ-104 самолёдуудые ниидхүүлхэ реактивна хоёрдохи подразделени эмхидхэгдэһэн байна.

▽ 1962 оной августын 1. Улаан-Үдэ хотодо вертолёдуудай тусхай подразделени бии болгогдоо.

▽ 1966 оной октябрь Улаан-Үдын авиапредприятида АН-24 түхэлэй самолёдууд ашаглагдажа эхилээ.

▽ 1969 оной декабрь. Улаан-Үдын авиапредприятиин АН-2 самоледой экипажнууд Монголой Арадай Республикын Дарханай металлургическа комбинадай барилгада туһаламжа хүргэхөөр эльгээгдэһэн байна.

▽ 1971 оной сентябриин 30. Эрхүүгэй транспортна авиациин экипаж Заполяри тээшэ түрүүшынхеэ ниидэһэн байна. Экипажай гэшүүд М. Ф. Константинов, В. Л. Семёнов, А. П. Дерюгин, З. Т. Волошин гэгшэд АН-12 самоледоор 11 час 20 минута соо энэ зай гаталаа һэн.

▽ 1971 оной ноябриин 29. ИЛ-18 түхэлэй агаарай онгосо манай Улаан-Үдэдэ түрүүшынхеэ буугһан байна. Энэ үдэрһөө эхилэн манай республика Москва хототой сэхэ харилсаатай болоһон байха юм.

▽ 1974 оной майн 3. Зүүн-Сибириин гражданска авиациин МИ-4, МИ-8 вертолёдууд Байгал-Амарай түмэр замай түрүүшын барилгашадые Звездный тосхон абаашаһан байгаа.

▽ 1975 оной апрелиин 4. Эрхүүһээ Москва хүрэтэр ТУ-154 түхэлэй агаарай онгосо түрүүшынхеэ ниидэжэ эхилээ.

АМУРСКА ОБЛАСТЬ. «Ашаг үрэ ба шанар» гэһэн уряа доро «Шимановсктрансстрой» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд ажаллана. Тэдэнэр БАМ-ай барилгын индустриин предприятинуудай Шимановска комплекс барижа байна. Бетоной завод продукци үгэжэ эхилэнхэй.

Энэ жэлдэ комплекс бүхыдөө ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана. Хамта дээрээ 23 гол объектнууд баригдажа дүүргэгдэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй барилга дээрэ. ТАСС-ай фотохронико.

ЭКОНОМИЧЕСКА ҺУРАЛСАЛАЙ ТАБАН ЖЭЛ

Москвагай Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводто арбадахи табан жэлэй туршада бэелүүлэгдэхэ ажалшадай экономическа һуралсалай түсэб зохёогдонхой юм. Партийна комитедэй болон экономическа һуралсал эрхилхэ заводской соведэй үүсхэлээр байгуулагдаһан энэ түсэб хадаа ажалай ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ гол шухала асуудалнуудые, социально-экономическа зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ научно-техническэ дэбжэлтын бэелүүлхэ үүргые улам гүнзэгыгөөр шудалхаар хараална.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада ЗИЛ-эй дипланхи олон хүдэлмэрилэгшэд экономическа эрдэмэй үндэһэ һуурие шудалһан байгаа. Гэхэ зуура үйлэдбэриин саашанхи ургалта хүгжэлтэ хадаа энэ эрдэмые бүри гүнзэгыгөөр шудалха эрилтэ табина. Ушар иимэһээ 1976—1980 онуудай холын хараатай түсэб зохёогдоо гээшэ. Тэрэ түсэб болбол коллективэй экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэб дотор оруулагдана. «Социализм ба ажал», «Социалис байгуулалтын үедэхи инженерэй ажал», «Хүтэлбэрилэгшын ажал» гэһэн асуудалнуудые шудалхаар түсэблэгдэбэ.

Партиин XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл соо ажалшадай экономическа эрдэм мэдэсэ дээшэлүүлхэ һуралсал орон доторнай үргэнөөр эмхидхэгдэнхэй гэжэ тэмдэглэгдэнхэй. «Энэ һуралсал 42 миллионһоо дээшэ хүн дүүргээд байна. Мүнөө үедэ иимэ һуралсалда 36 миллион хүн ябана. Энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй» — гэжэ тэрэ хэлээ һэн.

Экономическа һуралсалай тон шухала байһаниинь арсашагүй. Энэ һуралсал болбол, тодорхойлходо, бүтээн гаргаһан продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ нүлөөлнэ. Жэшээнь, Волжско автомобильна заводто олон мянган хүдэлмэришэд экономико шудална. Хилын саана бүтээгдэдэг нэгэ түхэлэй эрхим моделнүүдтэл адли шанартай машинанууд эндэ хабсарган гаргагдана. Совет «Ладын» хариин олон оронуудта үндэрөөр сэгнэгдэдэг болоһониинь гайхалгүй ааб даа.

Хүдэлмэришэдэй шудалһан эрдэмынь тэдэниие уралан нарижуулха, ухаалан зохёохо хүдэлөөндэ үргэнөөр хабаадуулха арга олгоно. Жэшээнь, үнгэрһэн табан жэлэй хугасаада ЗИЛ-дэ ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай тоо хоёр мянган хүнүүдээр олон болоһон байна. Тэдэнэй дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ түйлаһан экономическа ашаг үрэнь 1,3 дахинаар нэмээ бшуу.

Һуража байха үедөө ажалшад үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй дүй дүршэлтэй гүнзэгыгөөр танилсана, өөһэдөө тэдэниие хүдэлмэридөө хэрэглэнэ. Кременчугай автозаводто дүрбэ мянган станочнигууд «Түхеэрэлгэдээ гамтайгаар хандаха, заһабарилгын хоорондохи болзорые һунааха!» гэһэн уряа доро мүрысэн ажаллана. Энэ хүдэлөөнэй аша туһаар түхеэрэлгэнүүдэй миин байлга 12 процентһээ үлүү ехээр хороогдоһон байна бшуу.

Иимэ һуралсал хадаа ажалшадай эдэбхи хүгжөөнэ, урмашуулна. Хэдэн зуу мянган хүдэлмэришэд болон инженернүүд саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнэй, творческо бригадануудай, экономическа шэнжэлэлгын ниитын бюрогой хүдэлмэридэ хабаадана. Үйлэдбэри эдэбхитэй хүтэлбэрилэлсэнэ.

Арбадахи табан жэлэй туршада экономическа һуралсал хадаа орон дотор бүри хүгжэхэ байна. Мүнөө ороной предприятинууд дээгүүр ажалшадай коллективүүдэй социально-экономическа хүгжэлтын табан жэлэй түсэб зохёолгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Ажалшадай экономическа һуралсал хадаа тэрэ түсэбэй нэгэ шухала бүлэгынь болохо ёһотой.

ТАСС-ай корр.

СОЦИАЛИЗМЫН НАНГИН ХЭРЭГТЭ, ТҮРЭЛ

Партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев КПСС-эй XXV съезд дээрэ тоосоото элидхэл хэхэдээ, мүнөө үеын совет-хитад харилсаанууд тухай игэжэ хэлээ һэн: «Тэрэнэй (Хитадай — автор) хүтэлбэрилэгшэдэй мүнөө ябуулдаг политиканнь олонхи социалис гүрэнүүдтэ далда нюусагүй эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй. Тиихэһээ байтагай энэ политика дэлхэй дээрэхи эгээл хархис этэгээдүүдэй — баруун оронуудтахи дай жүрөөдэгшэд болон түгшүүрилтэ байдал һуларуулгын дайсадһаа эхилээд, Үрда Африкын расистнууд болон Чилиин фашис зонхилогшодто хүрэтэр — бүхы хархис этэгээдүүдэй политикатай сэхэ хамжан ниилэлдэнэ». Съездын энэ тобшолол тон зүб байһаниинь һүүлэй сагта шэнэ баримтануудаар баталагдаа. Пекинэй удамаршад өөрынгөө гадаадын политика бэелүүлхэдээ, нэн түрүүн «Советскэ Союз хитад арадай гол дайсан» гэжэ номнодог. 1973 ондо Хитадай «Жэньминь жибао», «Цзенфанцзюнь бао» газетэнүүдтэ, «Хунци» журналда Совет орондо, манай партида удхаараа эсэргүү 900 гаран материал толилогдоһон һаа, 1974 ондо тэдэнэйнь тоо 1700, 1975 ондо 2200 болоо. Ганса мүнөө жэлэй 5 һарын туршада манай оронииe. түрэл Коммунис партинемнай хардаһан хорото муухай удхатай 1800 материал толилогдоһон байха юм. Хитадай хэблэл, радио болон бусад олониитын мэдээсэлэй органууд Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съезд тухай мэдээсэл толилоогүй, дамжуулаагүй. Хитадай удамаршад Мао Цзэ-дунай засагые бэхижүүлхын тула Советскэ Союзтай тэмсэхэ ёһотой гэжэ тоолодог болоһоор үнинэй. Юундэб гэхэдэ, гансашье Азиин оронуудай хоорондо бэшэ, мүн уласхоорондын харилсаануудта Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй эээрхэг түримхэй политикаяа баадхаха хэрэгтэнь манай Совет орон һаад ушаруулна ха юм. Тиимэ туладань, һүүлэй жэлнүүдтэ манай орон, совет арад тухай жэгтэй муухай хардалганууд Пекинһээ гарадаг болонхой. Хэтэрхэдээ, «Советскэ Союз социал-империализмын орон болоо» гэжэ шашалдадаг. Энэ хардалгань ямар зорилготоиб? Үзэгдөөгүй ехэ амжалта жэлһээ жэлдэ түйлажа байгаа манай Совет орон тухай үнэн сэхээр хитад арад зондо хөөрэхэ болоо һаань, Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй политикые тэдэнэр дэмжэхэ аал? Манай гүрэн түрын журам заршамые муушалхадаа, өөрынгөө орон соо үлэһэн социалис ёһоной харилсаануудые үгы хэхэ хүсэлэнтэй ха юм.

Һүүлэй үедэ пекинэйхид бидэндэ һаад хүргэхэ һэдэлгэнүүдтэ дашуурна, манай ажабайдалда ушардаг зарим дутагдалнуудые «өөрынхеэрээ тайлбарилха», үнгэрхэдөө, Совет орондо зэбүүрхэдэг байһанаа марксизм-ленинизмын «нангин һургаалаар» «үндэһэлхые» һэдэлгэ болонхой. Маоистнуудай бодото нюурыень уласхоорондын олониитэдэ харуулха, эээрхэг муухай политикадань ёһотой харюу үгэхэ гээшэ манай зорилго болоно.

Һүүлэй үедэ маоистнуудай хоорондо болодог зүришэлдөөн, засаг буляалдаха, алалсаха, хюдалсаха ушарнууд Пекинэй удамаршадай хоорондо гүнзэгы кризис бии болоһые гэршэлнэ.

Он жэлэй ошохо тума маоистнуудай засагаархид оронойнгоо арадай ажахые социалис замһаа хазагайруулжа, саашадаа бүри хүшэр хүндэ байдалда оруулна. Маоистнууд элдэб аргаар өөрынгөө гарта даб дээрэ засаг барижа, хүн зониие һурдүүлжэ байдаг.

Партийна, гүрэн түрын хүдэлмэрилэгшэдэй эмхидэл жагсаалые саг үргэлжэ өөрын дураар эбдэхэ, тэдэниие хюдаха, тушаалта хүнүүдые нэгэ ажалһаа нүгөөдэдэ оруулха гуримаар хүн зониие айлгажа, арад зоной эрдэм гэгээрэлые зорюута даража, мунхаг байдалыень өөһэдынгөө муухай ажал ябуулгада хэрэглэнэ.

Дотоодын хэрэгүүдые шиидхэхэдээ, засаг буляалдахадаа, Пекинэй удамаршад хэдэн бүлэг можо боложо, хоорондоо эбсэшэгүй хёморолдоотой байбашье, энэ зүрилдөөтэ бүлэгүүд гадаадын асуудалнуудаар нэн түрүүн Советскэ Союзда эсэргүү политикада хүсэ шадалаа элсүүлдэг, сэрэгэй түхэлтэй элдэб олон бүридэлнүүдые манай хилэ тээшэ туудаг түхирдагынь хубилаагүй. Хүршэ, аха дүү агууехэ Совет оронтой амгалан тайбанаар ажаһууха гээ һаа, Хитадай хүтэлбэрилэгшэд жэл бүри арбаад мянгаарнь худал хуурмаг номуудые манай орондо тарааха һэдэлгэ гаргаха һаал? Коммунизм байгуулжа байгаа совет арадай дүй дүршэлдэ һураха гээ һаа, сүүдхэдэ 60-аад гаран час соо манай арадуудай хэлэн дээрэ Совет орон тухай дэмы шашаха аал? Хитадай хилэ шадархи һуурин тосхонуудта тагнуулшадай һургуулинууд, урдань бута сохюулһан япон самурайнуудай сэрэгэй бэхилэлгэнүүдые хилэ зубшан һэргээһэн, сэрэгэй удха шанартай шэнэ харгынуудые бариһан, хоёр гүрэнэй хоорондохи хилын гурим журамуудые зорюута эбдэдэг ябадалнууд — бултадаа пекинэйхидэй бодото нюур шарайень харуулна.

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй премьер байһан Чжоу Энь-лай Советскэ Союзда эсэргүү тэмсэхын тула баруун тээхи капиталис оронуудтай харилсаагаа үргэдхэхэ шэглэл заабаншье, тэрэ заабаряа бэелүүлдэгшье байһан. Тиимэ һэн туладань, Чжоу Эньлайн үхэхэдэ, тэрэнэй тала баригша Дэн Сяо-пинэй унахада, Вашингтондо ехээр халаглаһан байна.

Харин гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй июниин 16-һаа хойшо Мао Цзэ-дунай уулзахаа болиһон ушарые уласхоорондын байдал шэнжэлэгшэд элдэб янзаар тайлбарилна. Олохониинь Мао үбшэлэнхэй гэлсэдэг. нүгөө зариманиинь Пекинэй удамаршадай абари зангые мэдэһэн хадаа, Мао Цзэ-дун саг зуура хамаарангүй байжа, ороп соо юунэй боложо байһые адаглан шэнжэлээд, өөрынгөө дурагүй хүнүүдые зайлуулхаяашье һанажа болоо ха.

Хараад үзэхэдэ, орон соохи дотоодын байдал хүшэр хүндэ, Пекин хотодо сэрэгшэд олошоронхой, апрелиин эхээр Тяньаньмэниин талмай дээрэ болоһон буһалгаанай һүүлдэ харуулшад ба солдадууд үдэр һүнигүй ниислэлдэхи журам сахидаг болонхой.

Орон соохи түгшүүрилтэ байдал ажахыда өөрынгөө нүлөө үзүүлнэ. «Ехэ алхам» гэһэн тэдэнэй хэмжээ ябуулга ороной ажахые арбаад жэлээр хойшо татаһан байна. Тэрэ үе соо 100 миллиард долларой сэнтэй хохидол ушаруулагдаа. 1960—1961 онуудта Хитадай ажахы 1950-яад онуудай хэмжээтэй продукци үйлэдбэрилөө. Промышленна үйлэдбэрилгэнь 40—50 процентээр хорожо, үлэсхэлэн саг тогтожо, 50 гаран миллион хүн хосорһон байна.

Арадай ажахын бүридэлдэ хүдөө ажахы нэгэдэхи һуури эзэлдэг, национальна доходой хахадынь хүдөө ажахыһаа абтадаг. Хитад ороной бүхы хүн зоной 80 процентнь хара хүдэлмэри хэдэг, гарай хүсэ гаргажа хүдэлдэг. Ажахы хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбүүд тухай шашалдаха, тэд тэдэншье тунхаглагдадаггүй, бодото дээрээ тиимэ түсэбүүдшье үгы байгаа. Ажахыда хэрэгтэй тон шухала зүйлнүүд, хэрэглэлнүүд дутаха, ажахын һалбаринуудые түргэнөөр хүгжөөхэ арга боломжо хэрэглэгдээгүй, үниипэ шо дүнгүүдынь гаргагд гүй. Харин сэрэгэй хэр нүүдые бүтээн гаргадаг баринууд нилээд түрг ургаа. Жэшээнь, 1957 19.3 миллиард киловат электрын элшэ үйлэдб һэн һаа, 1975 ондо тэр 115 миллиард киловат болгоо. Үнгэрэгшэ арба ман жэлэй туршада шу нүүрһэ малталга—2.8 да булад шудхалга 4 да нэмээ. Хэрбээ 1957 о Хитадта 1.5 миллион то нефть гаргажа абтадаг 1975 ондо 56 миллион то но болоо. Эдэнь сэрэгэй лэдбэриин хүгжэлтэтэй боотой. Һүүлэй 20 жэлэй шада дайн сэрэгэй хэр нүүдые бүтээлгын ургал жэл бүхэндэ дунда 6 процентээр нэмэжэ ба дань, харин арадай аж юрын һалбаринууд жэл бү 2—3 процентээр дээшэ байба. Энэнь ехэнхидээ сын ажахынуудай хүг түйлагдаһан ургалта. түрын мүнгэ зөөри һом гын 40 гаран процентнь сэрэгтэ бэлдэхэ хэрэгтэ гар

Мүнөөдэр—СССР-эй Агаарай Флодой үдэр

...БАДАХИ ОКЕАНАЙ ЭЗЭД

...оной августын 15-...н ороной ажалшад ... Агаарай Флодой ...н үдэрые заншалта ...эдэглэжэ байна. Бу-...адай, энэ һайндэр ха-... үеын авиацида ...а байһан ехэ ху-... мүн лётчик, авиа-...тэдэй, эрдэмтэд, ...торнуудай, авиа-... промышленностиин ...рилэгшэдэй ажал хү-... дээрээ харуулжа ... ехэ амжалтын үрэ

...унис парти, совет ...льствын үдэр бүриин ... оролдолгын ашаар ...агаарай транспорт со-...ман ажабайдалда нэб-...ноһоор үнинэй. Мү-... манай авиациин бүхы ...вүүд арбадахи та-...лэн түрүүшын жэлэй ... даабари болзорһоонь ... дүүргэхын хойноһоо ... социалис мүрысөө-... улам эршэмтэй-...дэлгэрүүлжэ эхилһэн

... Буряадай АССР-эй ...дприятиин коллектив ... юһэдэхи табан жэ-...бые болзорһоонь ... октябрь һарада сүм ... ажалай ехэ илал-...а һэн. Республикы-...агаарай транспорт — ..., самолёдууд холын ... аймагуудта арадай ... шухала ашаа саг ... зөөжэ байдаг бо-... Гансахан 1975 ондо ... барилгашадта ашаа ... пассажирнуудые зөө-...агаараар 12 мянган ...эдэн байна. Илан-... Л. Н. Ахметвалеев, ...Кочетов, Л. Н. Мухин, ... Меркушин, Н. А. Бы...шэдэй вертолёдуудай, ...Цыденов, В. Я. Семе-...И. Т. Давыденко бо-...дай ИЛ-14 самолё-...пажнууд дээрэ дур-... маршрудаар нии-..., ажалай үльгэр жэ-...улна.

...ублликын агаарай ...ина авиаци арадай ... горитойхон туһа-...үүлнэ. Эдэнэр гео-... байгаалиин баялиг ... олохо хэрэгтэнь, ан-... тайгада түхеэрһэн ... байрада ошоходонь ... туһаламжа үзүүлжэ ... Энээнһээ гадна авиа-...аар хүбшэ тайгада ... түймэр саг соогоо ...аг, унтараагдадаг бо-...ь хүн бүхэндэ мэдээжэ. Байгша оной долоон һарын туршада республикын ой тайгада гараһан 980 түймэр унтараахын зорилгоор 4.170 хүн, 47 тонно ашаан абаашагдаһан байна.

Манай авиапредприятиин коллектив хүдөө ажахын таряалан агаарһаа элдүүрилхэ, ургасын хоротонтой тэмсэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалсажа гараа. Тиин байгша ондо «АН-2» самолёдой В. В. Суровцев, М. А. Копылов, П. А. Ульянов, Н. И. Ковтинец гэгшэдэй экипажнууд тус тустаа 15—16 мянган гектар таряаланда химикадуудые сасаһан байна.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада авиапредприятиин коллектив АН-24, ИЛ-14 түхэлэй самолёдуудые, МИ-8, МИ-2 вертолёдуудые ашаглалгада оруулжа, пассажирнуудые зөөхэ, ехэ тооной ашаа шэрэхэ түсэбүүдээ ниилээд үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Мүнөөдэр—СССР-эй Агаарай Флодой үдэрые тэмдэглэжэ байгаа манай авиапредприятиин коллектив үйлэдбэриин түрүүшүүл болон ветерануудайнгаа хэһэн, бүтээһэн ажалаар омогорхоно. Тэдэнэй олонхидынь эсэхэ, сусахые мэдэнгүй самолёт, вертолёдуудай штурвалые бүхөөр баринхай, газар дээрэ ажаллагшад агаарайнгаа онгосонуудые холын ниидэлгэдэ найдамтай һайнаар бэлдэнэ.

Байгша оной июль һарада Зүүн Сибириин граждан авиациин байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэртэ манай авиапредприятиин ветерануудай ойн баярай грамота болон «Зүүн Сибириин граждан авиациин ветеран» гэһэн значёгуудаар шагнагдаа бэлэй. Тэдэнэй дундаһаа Д. Д. Аносов, Ф. Ф. Абрамов, И. П. Баянтаев, В. А. Григорьев, Н. И. Каратуев, И. Н. Процук, Г. М. Пономаренко, Л. С. Петинов, С. М. Тарасов, Д. И. Таболин, М. С. Хмелёва, Е. П. Черкасов болон бусадые нэрлэмээр.

Үнгэрһэн үе соо ажалдаа эрхим амжалта туйлажа, арадай ажахыда хэрэгтэй ехэ ашаа зөөһэнэйнгөө түлөө шалгарһан үйлэдбэриин 35 түрүүшүүл правительствын орден, медальнуудаар шагнагдаһан байгаа. Жэшээнь, лётчик С. Г. Акентьев, авиатехник Д. Т. Боржонов—Ленинэй, авиатехник Ф. П. Суворов, командир Г. М. Пономаренко гэгшэд Октябриин Революциин, АН-24 самолёдой командир С. М. Тарасов, вертолёдой командир Л. Н. Ахметвалеев, инженер В. А. Григорьев гэгшэд Ажалай Улаан Тугай, авиатехник И. М. Шилнов, мүнөө диспетчерээр хүдэлжэ ябадаг Л. С. Петинов болон бусад Арадуудай Хани барисаанай орденоор шагнагдаа һэн. Тиихэдэ авиапредприятиин 33 хүдэлмэришэн «Аэрофлодой отличник» гэһэн значёгоор шагнагдаһан, үйлэдбэриин 230 түрүүшүүлдэ «Коммунис ажалай ударник» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон, «Юһэдэхи табан жэлэй ударник», «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгүүдээр шагнагдаһан байха юм.

«Социалис мүрысөөе, ажалда коммунис ёһоор хандаха ябадалые саашадань али болохоор хүгжөөхэ гээшэ манай хамтын дайшалхы уряа зорилго болоно», — гэжэ КПСС-эй XXV съезд дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соогоо партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэниие хараада абан, лётчик, вертолётчигуудайнгаа дунда аша үрэтэйгөөр социалис мүрысөө дэлгэрүүлхые оролдонобди.

Байгша оной зургаан һарын дүнгөөр гэхэ гү, али Зүүн Сибирьтэ граждан авиациин байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгөөр коммунистнууд И. Г. Липич гэгшын гурбадахи цех, авиациин техническэ баазын А. Г. Деменков, Б. С. Мокров гэгшэдэй халаанайхид, авиапредприятиин таһагай начальник, Буряадай АССР-эй габьяата инженер С. Е. Захаров гэгшэд түрүү һуури эзэлһэн юм. Тиин эдэнэртэ ойн баярай дурасхаалай Улаан тугханууд барюулагдаа һэн.

Өөрынгөө заншалта һайндэрые тэмдэглэжэ байгаа манай авиапредприятиин коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын хойноһоо шармайн оролдожо, хоорондоо социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ эхилэнхэй.

Г. ПОЛУЯНОВ,
политическэ хүмүүжүүлгын талаар командирай орлогшо.

...РАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) «МИ-8» вертолёдой экипаж: Е. С. Корольков, ...Меркушин, А. М. Тункин.

Вьетнамай Социалис Республикын хойто захын провинцинуудай ажалшадай 500 мянга гаран үхибүүд саад болон яслинуудта хүмүүжүүлэгдэнэ. Һүүлэй 12 жэл соо үхибүүдэй эмхи зургаануудай тоо 22 мянгаар ехэ болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ханой хотодохи үхибүүдэй саадта хүмүүжүүлэгдэдэг хүүгэд.

ВИА—ТАСС-ай фото.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдһээ

ХАНГАХА АРГАТАЙ ААД...

Цахир тосхондо дунда, найман жэлэй һургуулинууд бии юм. Тиихэдэ аймагай хэдэн эмхи зургаанууд эндэ байрладаг. Эндэ хүдэлдэг багшанар, бусад алба хаагшад гэр байраар дуталдадаг болонхой. Зарим багшанарай бүлэнэр ажаһуудалай муу байдалтай дээрэһээ ажалһаа гаража ошохо баатай болоно.

Теэд нимэ байдалһаа гараха һайн арга бии гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, энэ тосхон урдань аймагай түб байһан юм. Тиимэһээ олон байшан мүнөө хооһон байдаг. Жэшээнь, партиин Захааминай райкомой, Гүрэнэй банкын, редакциин байшангууд эзэгүй болоһондол дэмы һандаржа байдаг. Эдэ байшангуудые бага зэргэ заһабарилаа һаа, яһала һайн байранууд болохо һэн. Теэд эдэ бүгэдэдэ гар хүрэхэ хүн үгы. Эзэгүй байһан эдэ гэрнүүдые багшанарай, бусад ажалшадай байрын гэрнүүд болгохо аргагүй юм гү?

Мүн Цахир тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо талаар һүүлэй жэлнүүдтэ биратай ажал ябуулагданагүй. Эдэ бүгэдэ асуудалнуудта сельсоведэй гүйсэдхэхэ комитет анхарха байгаа.

Б. ШОЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Захааминай аймаг.

НОЁХОНДОО АЛДАРТАЙ

Зунай дулаан нэгэ үдэр. Хүрэлдэй нютагай баруун хойто үндэр сагаан үбэрэй уужам ехэ соорхойдо хашараг, буруунуудаа бэлшэжэ ябахань холоһоо харагдана. Үе-үе болоод лэ тэндэһээ һэрюухэн һэбшээн үлеэжэ, үндэр үдхэн ногоо гунхуулха юм.

Халтар мори унаһан, бууралтаһан толгойтой хүн бии боложо, бэлшэжэ ябаһан малаа тойроно. Хараха янзада, 50 гаран наһатай. Энэ нүхэрнай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой бэрхэ мал адуулагшадай нэгэн Дашинима Цоктоевич Романов гээшэ. Ниитын мал ажал дээрэ олон жэлдэ хүдэлжэ, дүршэл шадабаряар баян болоһон хүн.

Байгша оной хабар нүхэр Романов 170 толгой бурууу даажа абаад, тэдэнэйнгээ шэгнүүрые ехээр нэмээхын тула Захааминай аймагай малшадай жэшээгээр хүдэлхэ гэжэ шиидээ һэн. Энэ нүхэрэй ажалай онсо шэнжэ гэбэл, зунай үдэр бүхэниие үнэтэйдэ тооложо, хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдодог байна. Дүршэлтэй малшан энэ зундаа үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1000 граммаар нэмээхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

Нүхэр Романов хэлэһэндээ хүрэхөөр хүдэлжэ байна. Жэшээнь, июль һарада буруунуудайнь толгой бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдэ 1100 граммаар ехэ болоһон байба. Дүршэлтэй малшан август һарадашье амжалтатай ябана. Харууһалдаг малайнгаа толгон бүхэнэйнь шэгнүүрые сүүдхэдэ 1.300 граммаар энэ һарада нэмээхэ зорилго урдаа табяад, тунга ногоотой бэлшээридэ малаа адуулна.

Д. Ц. Романовай харууһалдаг үхэрнүүд байгша оной декабрь һарада гүрэндэ тушаагдахаар харгалагдана. Тиимэһээ намарай үедэ малаа бүри һайнаар бэлшээжэ, хүсэ тамирыень хүсэлдүүлхэ түсэбтэй. Тиигэжэ колхозой түрүү малшан Д. Ц. Романов гүүртыгээ малай толгой бүхэнэй шэгнүүрые 320—350 килограммда хүргэжэ, гүрэндэ тушаахын түлөө тэмсэнэ. Тэрэнэй һанаһандаа хүрэхэ байһаниинь дамжаггүй.

С. БИЛИКТУЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Сэлэнгын аймаг.

Хилын саанаһаа — телефон, телеграф, радио

ПРАВИТЕЛЬСТВО БАТАЛАГДАБА

ЛИССАБОН. ТАСС-ай корреспондент С. Старосельский ингэжэ дамжуулна:

Португалиин республикын суглаанда правительствын программа тушаа үгэ хэлэлгэ августын 13-най һүни дүүрэбэ. Парламентда өөһэдын депутадуудтай байһан бүхы табан политическэ партинуудай түлөөлэгшэд һүүлшын суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Португалиин компартиин генеральна секретарь Алваро Куньял парламентда болоһон хэлсээнүүдэй дүн шэнжэлхэдээ, ингэжэ мэдүүлбэ: правительствын программые зүбшэн хэлсэлгэ соцпартиин правительство тушаа манай һаналые хубилгаагүй, харин бүри бэхилээ. Тэрэнэй бүридэл болон программа мүнөөнэй оршон байдалда харюусанагүй. Профсоюзай эмхинүүдые хоорондонь гаһалаад, хинамжада абаха, тэрэшэлэн ажалшадай забастовко үнгэргэхэ эрхэ тухай хуулиие дахин хаража үзэхэ гэһэн правительствын һанаашалгые А. Куньял шүүмжэлһэн байна.

Португалиин гадаадын политикын асуудалнууд дээрэ тогтоходоо, А. Куньял ингэжэ тэмдэглэбэ: национальна талаараа бэеэ дааһан байдалай политика олон янзатай гадаадын харилсаануудта үндэһэлхэ зэргэтэй. Тиихэдээ СССР-тэй болон бусад социалис оронуудтай харилсаануудаа хүгжөөхэ шухала гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

Португалиин коммунистнууд саг үргэлжэ правительствода зүрихэ һаналгүй байна гээд түгэсхэлдөө А. Куньял хэлэбэ. Ажалшадай сүлөөтэ байдалда болон эрхэнүүдтэ эсэргүү шэглэлтэй правительствын хэмжээнүүдтэ бидэнэр харюугай сохилто үгэхэбди. Харин ажалшадай аша туһые, граждански эрхэ сүлөөнүүдые, революционно дайшаятануудые аршалан хамгаалха зорилготой хэмжээнүүд манай зүгһөө дэмжэгдэхэ байна.

Премьер-министр Мариу Соареш түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ, правительство өөрынгөө политикые «баруулжаншье, зүүлжэншье» хубилгахагүй юм гээд тэмдэглэбэ. Тиихэтэй хамта, правительство болбол конституциие дүүргэлтэ болгохо, тэрэниие хүндэлхыень бусадые баадхаха юм гэжэ премьер министр найдуулаа.

Парламентда табигдаһан политическэ партинуудай тогтоолой талаар ямаршье проект дэбжүүлээгүй байһан тула̂дань, конституциин ёһоор, правительствын эрхэ түлөөлэлгэ болон тэрэнэй бүридэл дүүгаа үгэлгэгүйгөөр баталагдаһанда тоологдобо.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИИН РЕВОЛЮЦИОННО СОВЕДЭЙ ЭМХИДХЭЛ ХУБИЛГАГДАБА

ТАСС

Португалиин революционно Соведэй эмхидхэлые хубилгаха тухай эндэ соносхогдобо. Соведэй гэшүүдэй уялгануудаа бүри мүһэн дүүргэлтэ болгожо, конституци сахилгын ба 1974 оной апрелиин 25-най революциин үзэлдэ үнэн сэхэ байлгые хангалгын эшэ үндэһэн байһан революционно Соведэй аша үүргые амжалтатайгаар дүүргэлтэ болгохо ябадал хангажа шадахаар лэ Соведэй эмхидхэл хубилган табигдаа гээд коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ.

Соведэй гэшүүд өөһэдөө тушаалтай байгаад зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ командна тушаал зэргэнүүдые эзэлдэггүй байха гэжэ шиидхэгдээ. Энээнһээ уламжалан, сэрэгэй округуудай командалагшад байһан хоёр генерал революционно Соведтэ эзэлжэ байһан тушаалнуудһаа арсаха гэжэ шиидэбэ. Тиихэтэй хамта, ондоо гурбан генералнууд Соведэй гэшүүд зандаа үлөөд, командна тушаалнуудһаа арсаһамнай дээрэ гэжэ бодоо. Имагтал Лиссабоной сэрэгэй генерал-губернатор тушаа ондоо шиидхэбэри абтаба. Тэрэнэй тушаалые революционно Соведэй гэшүүн генерал Васку Коррейя Лоренсу гэгшэ эзэлхэ юм.

Революционно Соведэй түрүүлэгшэ капитан Соуза Э. Каштру гэгшэ пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, һүүлэй үедэ революционно Соведтэ эсэргүүсэн шангаар добтолжо эхилһэн баруунай үзэлтэй консервативна этэгээдүүдые түшэг тулгууригүй болгохын тула Соведэй эмхидхэл хубилгаха тухай шиидхэбэри абтаһан байгаа гэжэ тайлбарилна.

ЛИССАБОН

Спинола түрмэһөө гаргагдаба

ТАСС

Португалиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай коммюнике эндэ августын 12-то тунхаглагдаа. Штабай начальник генерал А. Рамалью Эанеш тэрээндэ гар табиһан байна. Юуб гэхэдэ, урдань генерал байһан А. ди Спинола гэгшэ Кашиас түрмэһөө гаргагдаба. Тэрэ хадаа августын 10-да Португалида бусажа ерэһэн сагһаа хойшо энэ түрмэдэ хаалгаатай байгаа.

«Португалиие сүлөөрүүлхэ демократическа хүдэлөөн гэдэгэй хорото ябуулгада ди Спинолын хэр зэргэ хамаатай байһые тодорхойлхо зорилгоор, ягаа һаа, түргөөр мүрдэлгэ хэхыень энээндэ хамаатай засагаархидта заабари үгтөө» гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ. Тиихэтэй хамта, мүнөө хэгдэжэ байһан мүрдэлгын үндэһөөр болоходоо, ди Спинолые тушаан хааха «юридическэ эшэ үндэһэнүүд» үгы байна гэжэ коммюнике дотор баталагдана.

Ди Спинола 1975 ондо оронһоо бодхуулаар зайлаһан байгаа. Тэрэ хилын саана гараад байхадаа, Португалида контрреволюционно урбалта хэхээр бэлэдхэжэ байһан нюуса эмхинүүдые хүтэлбэрилөө юм.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Баруунай үзэлтэй христиан хүсэнүүдэй сэрэгүүд бүхэли һүниндөө артиллери, ракетэнүүдээр буудаһанай удаа үсэгэлдэр үүр хираанаар Телль-Заатарта — палестин бодхуулшадай байралдаг Бейрудэй зүүн пригородтэ оршоһон лагерьта — олоороо добтолбо. Энэ добтолгодо долоо мянган хүн, 150 танкнууд болон бронемашинанууд хабаадалсаа. 6 часай туршада болоһон тулалдаанай һүүлээр баруунайхид олохон шэглэлнүүд дээрэ обороныень һэтэлэн, лагерьтань сүмэрэн ороо. Энэ лагериие хамгаалагшад 52 үдэрэй туршада таһалгаряагүй хэгдэһэн добтолгонуудые гэдэргэнь сохижо байгаа юм. Баруунайхидай хүсөөр булюу ехэшье һаань, палестин сэрэгшэд лагериин зарим районуудта эсэргүүсэһэн зандаа байна.

Уласхоорондын Улаан Хэрээһэн жинирэй зониие лагерьһаа зайлуулжа байна. Национально - патриотическэ хүсэнүүдэй эзэмдэжэ байһан районуудта 12 мянга шахуу эхэнэрнүүд, үхибүүд, үбгэд, хүгшэд абаашагдаа. Һая болотор Телль-Заатарта байһан национально - патриотическэ хүсэнүүдэй болон палестиныи эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй олонхи сэрэгшэд плендэ абтаад, хэһээгдэжэ байна.

Бейрудэй бүхы пригородуудтэ, Ливанай ниислэлһээ зүүгээр оршодог хадын районуудта зэбсэгтэ тулалдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Израилиин империалис гүрэнүүдэй ба араб хархис хүсэнүүдэй зүгһөө дэмжэлгэтэй баруунай христиан хүсэнүүд Ливанда болоһон зэбсэгтэ тулалдаануудай үедэ Палестиныи сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ болон Ливанай национально-патриотическа хүсэнүүдтэ эсэргүү ябуулга хэхэдээ, тусгаар амжалта туйлажа шадаба гээд эндэ тэмдэглэгдэнэ.

Түрүү үзэлтэй хэблэлэй һанамжын ёһоор, зарим араб оронуудай, тэрэшэлэн араб оронуудай лигын зүгһөө хайхарамжагүй байһан дээрэһээнь тэдэнэр амжалта туилаа хаш. Палестинынхидые болон Ливанай патриотическа хүсэнүүдые хамгаалхын тула эдэ оронууд юушье хээгүй байба.

Палестиныи эсэргүүсэлгын хүдэлөөе үгы хэхэ зорилгоор саашадаашье сэрэгэй ябуулга үргэлжэлүүлхэ һанаатай байһыень баруунай үзэлтэй партинуудай удамаршадай заналтанууд гэршэлэн харуулна.

ВАШИНГТОН

АМЕРИКАН СЕНАТОРАЙ УРЯА

ТАСС

Холбоото Штадууд харинн гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсажа, өөһэдынгөө аша туһада харата ябуулгануудые үүдхэхэдээ, ехэ хохидолдо ороно. Ушар иимэһээ дэлхэй дээрэхи оршон байдалые һайнаар ойлгожо, политическэ хараа бодолоо бэелүүлхэ ёһотой гэжэ сенадтахи демократическа олонхиин хүтэлбэрилэгшэ Майкл Мэнсфилд США-гай правительствые уряалба.

Ондоо гүрэнүүдтэ бэслүүлдэг уялгануудаа США хаһаха ёһотой гээд сенатор тэмдэглэнэ. Холбоото Штадуудай Ази түбиһөө гаража ошоо һаань, мүн Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ тоое хоёр дахин хороогоо һаань, һайн байгаа гээд сенатор-демократ хэлээ. «Дайнай дүүрэһэнһээ хойшо 30 жэл соо американ сэрэгэй алба хаагшад гэр бүлэнэртээ хамта Баруун Европодо саг үргэлжэ байдаг булимтаран эзэмдэлгын хүсэнүүд болоно гэхээр. Жэл бүхэндэ 32 миллиард доллар энэ талаар гаргашалагдана».

...РАДТАА УРБАҺАНАЙ ХОЙШОЛОНГУУД

...дааг. Һүүлэй жэл-... капиталис дэлгүүр ... 2,6 миллиард дол-...тэй машина техни-...дан абаа. Гадаадын ...ческа политика ...дааа, пекинэйхид хүг-... капиталис оронуудта ... хандуулан, тэ-... найдадаг байна. Хэр-...957 ондо Хитадай га-... худалдаа наймаанай ...процентнь капиталис оро-...а хүртэдэг һаа, 1975 ... тоо 85 процентдэ ... Бэлэн шэнэ машина ... элдэб түхеэрэлгэнүү-... худалдажа абадаг, тии-... 2 миллиард доллар ...ээлдэ оронхой. Арадай ...циин түрүүшын жэл-... ниилээд ехэ худалдаа ... манай оронтой хэдэг ... һаа, 1976 ондо орой-... мянган түхэригэй ... хэгдэхэ байна.

...ушарһан техникын олон ...оһоо шалтагаалан, шу-... нүүрһэ малтаха бүхы ...рин 40 процентнь, ... руда малталгын— ...центнь гарай хүсөөр ...дэнэ. Тиигэхэ зуураа ... бэлигтэнээ ядерна ... бэлдэлгэдэ хэрэглэнэ. ... олон түлөөлэгшэд Баруун Германи, Франци, Англи гэхэ мэтэ оронуудтахи сэрэгэй техникээр ехэтэ һонирходог.

Хитадта 1957 ондо 655 миллион хүн байһан һаа, 1975 ондо 848 миллионһоо үлүү гараа. 18 жэлэй саада тээ тэндэхи хүн бүхэндэ 286 килограмм орооһон хүртэдэг һаа, 1975 ондо энэ хэмжээниинь хорожо, 275 килограмм болоһон байха юм.

Харгын, агаарай транспорт бүхы эрилтэнүүдые хангадаггүй, түмэр харгын бүхы хүсэнэй 90 процентнь паровозууд болоно. Мүнөөшье олон зоной өөһэдөө ашаа шэрэжэ ябахыень хаража болохо. Хүдөөгэй таряашад бүлэг бүлэгөөрөө хамтаран, модон гадаһа гү, али анзаһа шэрэжэ, газараа хахалжа зобоно.

Хорёод жэлэй туршада арад зоной ажабайдалай хэмжээнэй багашье зэргээр һайжарһан юумэн байхагүй. Дайн сэрэгтэ бэлдэжэ байһанһаа шалтагаалан, орон соо гэр байра баригданагүй. Ажалшадай салин нэмэхээ болишонхой. Хитадай засагаархинай мэдээсэһэнэй ёһоор, хүдэлмэришэнэй һарын дунда зэргын салин 54 юань болоно (100 юань манай 45 түхэригтэй адлишуу). Орооһо, бусад эдеэ хоолой зүйлнүүдые нормоор хубаадаг. Хүшэр хүндэ ажал хэдэг хүдэлмэришэндэ һарын 20—24 килограмм, кадрова хүдэлмэрилэгшэ 16 килограмм, үхибүүдтэ 6 килограмм байрайгар, чумиза, үгышье һаа, — гаолян хубаагдадаг. Жэлдээ нэгэ хүндэ 5—8 метр бүд үгтэхөөр хараалагдадаг аад, заримдаа тэрэншье хүртэнгүй үлэшэдэг. Ниитын хэрэглэлэй фонднь тон ахир, түлбэригүй эмшэлгэ тон үсөөн хүнүүдтэ хүртэдэг.

Хитадай Арадай Республика үгытэй, хүгжэжэ байгаа орон болоно гэһэн тобшолол КПК-гай X съезд дээрэ хэгдэбэшье, хайшан гээд энэ гээгдэлые зайсуулхаб гэһэн асуудалнуудта харюу үгтөөгүй. 20 жэлэй туршада ороноо тон хүсэтэй гүрэнүүдэй нэгэн болгохо гэжэ уряалһан аад, тиимэ хүгжэлтын бодото замынь заагдаагүй үлэнхэй.

Тиигэбэшье энэ оронoй арга боломжые хараадаа абаха хэрэгтэй. Үнгэрэгшэ 2—3 жэлэй туршада хитадайхид 6 хэмэл одые замбуулинда ниидхүүлһэн, хэды дахин ядерна зэбсэг туршажа, дэлхэйн хүн зоной һанаае зобоодог болоһон байна.

КПК-гай X съездһээ хойшо өөрынгөө гадаадын политика ябуулхадаа, «социалис гүрэнүүдэй «систем» байхагүй» гэжэ гэдэнэр хэлэдэгшье һаа, социалис оронуудта эсэргүү тэмсэлээ болюулаагүй. Социалис аха дүү оронуудай хоорондын харилсаануудта элдэб арсалдаата асуудалнуудые бэдэржэ, тэдэнэй хани барисаае һуларуулха гэһэн зорилготой.

Вьетнам арадай өөрынгөө үнэн хэрэгэй түлөө тэмсэжэ байхада, пекинэйхидэй урбаһые бүхы дэлхэйн олонниитэ һайн мэдэнэ. Аха дүү вьетнам арадай илалта туйлахадань, Хитадай удамаршад хэнһээшье июунгүй халагалажа, американ сэрэгүүдэй Зүүн-Урда Азида саашадаа үлэхыень ехэтэ хүсэһэн юм. Баатар габьяата вьетнам арадай түрэл ороноо нэгэдүүлжэ, социалис байгуулалта бэелүүлжэ эхилхэдэнь, Хитадай хүтэлбэрилэгшэд али болохоор хашалта үзүүлхые оролдодог, туһа хүргэхээ арсадаг байна, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдадаг байһанаа һүүлэй үедэ болюулаа.

10 жэлэй үнгэрһэн хойно, Пекиндэ 1975 оной январьда Бүхэхитадай арадай түлөөлэгшэнэрэй Соведэй суглаан дээрэ шэнэ конституци баталагдаһан юм. Маоистнуудай тогтооһон шэнэ гуримые энэ конституцинь хуулита ёһоор баталжа. Хорото муухай үйлэ хэрэгүүдыень дэмжэһэн ушартай. Мао тэрэ ехэ суглаанда хабаадаагүй, харин Баруун Германиин хархис хүсэнүүдэй толгойлогшо Штраусые угтаһан байгаа. Байгша ондо империалис оронуудай түлөөлэгшэд Р. Никсон, Г. Киссинджер болон бусад олоороо Пекиндэ айлшаар һубарин дэншэһэн байха. Хитад һаа мэдээсэһэнэй ёһоор, тэрэ айлшад тон халуунаар угтагдажа, «шухала асуудалнуудаар» нюуса хэлсээнүүдые хэһэн һурагтай.

Дайн сэрэг заатагүй болохо, хүн түрэлтэнэй саашанхи хуби заяан дайн сэрэгтэй холбоотон гэжэ шэнэ конституци тобшолһон байха. Ямаршье сагта, ямаршье ажал хүдэлмэритэй ямаршье наһанай хүн «дайн сэрэгтэ бэлдэхэ, эдеэ хоол ехээр нөөсэлхэ, хоргодохо нүхэ малтаха» гэхэ мэтэ Маогой «сэсэн мэргэн» заабаринуудые дүүргэхэ ёһотой гэһэн эрилтэ табигдадаг. Мүнөө маоистнууд «соёлой хубисхалай» эхилһээр 10 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна. Хаа-яа ханада үлгэгдэдэг элдэб уряанууд соогоо «агуу ехэ илалтанууд», «үзэгдөөгүй жаргалта байдал» тухай шашалдана. Энэнь удамаршадай тобшолол гээшэ бэзэ. Харин юрын ажалшад тиигэжэ хэр бодоно aаб? Һүүлэй үедэ эндэ тэндэ болоһон буһалгаанууд арад зоной ямар «жаргал» эдлэжэ байһыень харуулна бэшэ аал!

Мүнөө бидэнэр Хитадтай харилсаа тогтооходоо, Пекинэй удамаршадай саг үргэлжын заналтые хараада абаха ушартай болонобди. Хитадай армида 3,5 миллион сэрэгшэд, сэрэгэй гуримтайгаар бүридүүлэгдэһэн 20 миллион миньбинүүд гансашье юрын хитад зониие һурдүүлнэ, айлгана бэшэ, мүн хүршэ оронуудта өөрынгөө нүлөө тараахые хүсэдэг байха юм. Пекинэй үйлсэ гудамжануудта сэрэгшэдтэл адляар хубсалһан, гартаа шиидам бариһан хүнүүд олошороо. Тэдэнэр «ниитын гурим» сахилгада хабаададаг. Бүри тодорхойгоор хэлэбэл, эдэнь хаа хаанагүй — предприятинуудта, һургуулинуудта, хүдөөдэ — шиидамай хүсөөр Мао Цзэ-дунай һургаалые «нэбтэрүүлхэ» уялгатай. Энэ уялга дүүргэхэдээ шалгарһан хүнүүдтэ «совет ревизионизмтай тэмсэлэй түрүүшүүл» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдодог. Арба хүрэтэр тоо тоолоожо һураха үхибүүдтэ «Совет ревизионистнууд» тухай бодолго бодуулдаг «заншалтай».

Харин манай Советскэ правительство һүүлэй жэлнүүдтэ һайн дуранай нилээд олон дурадхалнуудые оруулхадаа, хоорондынгоо харилсаае урдынхи мэтэ болгон һайжаруулхые хүсэһэн байха юм. Манай эдэ хүсэлэнгүүдые Мао, тэрэнэй тушамэлнүүд анхаралдаашье абадаггүй. Тэрээнһээ гадна, бидэниие ёһотойл марксистско-ленинскэ хараа шугамаа зайлаат гэжэ гамнэдэг. Манай парти өөрынгөө съездүүд дээрэ тодорхойлһон хараа шугамһаа хэзээшье сухаряагүй юм, сухарихашьегүй.

Хитадай Коммунис партиин VIII съездын болоһоор 20 жэл байгша ондо үнгэрхэнь. Хэнэйшье мэдэһээр, тэрэ съезд марксистско-ленинскэ һургаалые үндэһэ болгон, хитад арадай социалис байгуулалтын дүнгүүдые согсолон, шэнэ дэбжэлтын түсэб хараалһан байгаа. Уданшьегүй хитад арадай нангин хэрэгтэ урбаһан Маогой бүлэг съездын шиидхэбэринүүдые мартуулхын тула хамаг хаба шадалаа элсүүлһэн юм. Теэд нимэ уршагта саг агуу ехэ хитад арадта хододоо тохёолдоо бэшэ, хэзээ нэгэтэ эсэс ерэжэ, сүлөөтэ байдалаа мандуулхань дамжаггүй.

Манай совет арад, Коммунис парти Хитадтай харилсахадаа, тэгшэ эрхэтэй байха, тус тусайнгаа бүрин эрхые, газар дайдынгаа бүрин бүтэн байлгые хүндэлхэ, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, хүсэ хэрэглэхэгүй гэһэн гурим ёһо барimталхаар бэлэн байһанаа XXV съезд дээрэ бүхы хүн түрэлтэндэ мэдээсээ һэн.

Р. ГАРМАЕВ.

САЯАННАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ҮЛЬГЭР, ОНТОХОНОЙ ОРОНДО

Хүүгэдэй саадта балшар бага үхибүүдые хүмүүжүүлхэ шэнэ программын табигдаһантай дашарамдуулан, Улаан-Үдын Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүүгэдэй библиотекэ хүдэлмэреэ шэнэдхэн хубилгаа. Һуурин тосхонойнгоо хүүгэдэй саадуудта номуудые үгэхэ гурбан пункт библиотекын дэргэдэ эмхидхэгдэһэн байна. Һургуулида ороогүй 126 үхибүүд библиотекэһээ ном абажа уншадаг болонхой.

Библиотекарь бүхэн долоон хоногто нэгэ удаа хүүгэдэй саадта ошожо, багашуулай һонирхолые мэдэжэ абахын тула хөөрэлдөө хэдэг. Библиотекын эдэбхитэд, 41-дэхи һургуулиин һурагшад Света Межецкая, Лена Берлева, Ира Зеленина болон бусад библиотекарьтэй хамта үхибүүдтэ айлшаар ошожо, һонин үльгэр, онтохонуудые эдэнэртэ уншажа үгэдэг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, ямар номуудые уншабал дээрэб гэжэ дурадхадаг байна.

Намар боложо, тэдэнэй һургуулидаа ошоходонь, саадта ябагшад эдэ номуудыень һонирхон уншажа, элдэб шэнэ юумэн тухай мэдэжэ абадаг юм. Үльгэр, онтохонуудай удхые ойлгодог болоходоо, багашуул бүлэг бүлэгөөрөө хүүгэдэй библиотекэдэ ерэдэг. Эдэнэр ном уншаха дадал эгээл эндэ, хүүгэдэй саадта ябахадаа олоно бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: библиотекын эдэбхитэд хүүгэдэй 17-дохи саадта ерээд, түрэл хотынгоо эгээл эдир уншагшадта — локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай үхибүүдтэ һонин номуудые бэлэглэжэ байна.

В. МУЛЛЕРАЙ
фототекст.

СПОРТ

УРИЛДААН ЭХИЛБЭ

Эрхүү — Улаан-Үдэ — Улаан-Баатар гэһэн 1011 километрэй замаар велосипедээр уласхоорондын олон үдэрэй туршада үргэлжэлхэ урилдаан эхилбэ. Заншалта урилдаан тухай хөөрэжэ үгэхэ гүйлтатайгаар Буряадай АССР-эй велосипедистнүүдэй суглуулагдамал командын тренер С. Ч. Галсановта хандабабди.

— Энэ заншалта урилдаан гурбадахи жэлээ үнгэргэгдэжэ байна. Монголой Арадай Республикын хоёр, Эрхүүгэй областиин нэгэ команда мүрысөөндэ хабаадана. Команда бүхэн зургаан хүнһөө бүридэнэ. Манай велосипедистнүүд энэ урилдаанда түрүүшынхеэ гараба, — гэжэ Сергей Галсанов хөөрэнэ.

Урда жэлнүүдэй хоёр урилдаанда илажа гараһан Эрхүүгэй областиин суглуулагдамал команда энэ жэлдэшье мүхөөгөө үгтэхэгүйгөөр зорижонхой. Ушарынь юуб гэхэдэ, уласхоорондын классай спортын хоёр мастер, тэрэ тоодо хүдөөгэй спортсменүүдэй дунда СССР-эй чемпион, оронойн суглуулагдамал командын гэшүүн Александр Журавлёв командынь бүридэлдэ ороно. Тиихэдэ МНР-эй нэгэдэхи, хоёрдохи суглуулагдамал командануудай дээгүүр һуури эзэлхые оролдохо байһаниинь элитэ.

— Иимэ ехэ урилдаанда түрүүшынхеэ хабаадалсажа байһан манай велосипедистнүүд, сэхыень хэлэхэдэ, хоёрдохи һуурида гарахые оролдохо юм. Хүдөө ажахын институдуудай студентнэрэй дунда орон доторoo дүрбэдэхи һуури эзэлһэн, энэ жэлдэ республикынгаа чемпион болоһон, Буряадай хүдөө ажахын институдай студент, мастерта кандидат Николай Лопатин, Улаан-Үдын түбэй электросетиин инженер, спортын мастер Александр Арефьев, ВСТИ-гэй студентнэр Александр Пашков, Юрий Бурдуковский, авиазаводой фрезеровщик Аркадий Комиссаров, Спортын байшангай уран зурааша Геннадий Орехов гэгшэд холын аян замдаа гараа, — гээд С. Галсанов хөөрөөгөө дүүргэбэ.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

ТОБШОХОНООР...

▽ ЭДИРШҮҮЛЭЙ болон ехэшүүлэй дунда теннисээр Россиин Федерациин түрүү һууриин түлөө мүрысөөн һаяар Ленинградай областиин Сосновый Бор хотодо эхилхэнь.

Алас-Дурна зүгэй эрхим чемпион Александр Мугдуев, зоно соогоо түрүү болон шангай һууринуудые эзэлэгшэд Наталья Серышева, Елена Намсараева, Олег Плутт, Елена Бутина гэгшэд энэ ехэ нааданда хабаадахаяа мордобо. В. Е. Плутт тренерээр ошолдоо.

▽ КЛУБАЙ командануудай дунда футболоор Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй хоёрдохи дүхэригэй наадanууд эхилбэ.

Түрүүшын нааданда хүлеэгдээгүй ушар болоо. Эрхимлэжэ ябаһан ЛВРЗ-гэй футболистнууд транспортын «Локомотивта» 1:2 тоотойгоор шүүгдэшоо Удаань локомотив-вагон заһабарилгын заводой команда «Электромашиные» 5:0 тоотойгоор илаһан байна.

Транспортын «Локомотив» «Текстильщигые», «Электромашиные» ... тойгоор шүүгээ. Заказ... «Металлург» приборо... гын заводой команд... тоотойгоор тэнсэһэн, ... пелые» 1:0 тоотойгоор һан байха юм. «П... «Вымпелые» 3:1 то... булиба.

ТҮМЭР ЗАМҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ОЛОНДО ХҮНДЭТЭЙ

Түмэр замай Улаан-Үдэ станциин дежурна Толстиковагай хүтэлбэрилдэг халаанай хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Эдэнэй оролдосотой һайнаар хүдэлһэн дээрэһээл вокзал дээрэ пассажирнуудые хангаха хүдэлмэри һайнаар хэгдэнэ. Үхибүүдтэй эхэнэрнүүдтэ, үбгэд, хүгшэдтэ урин дулаанаар хандадаг, шадаха зэргэеэрээ туһалдаг, зүбшэл заабари үгэдэг. Харгыда ябаһан хүн зон М. М. Толстиковагай халаанай коллективтэ ехэ һайнние хүргэжэ байдаг.

М. М. Толстиковагай халаанай хүдэлмэрилэгшэд 1976 ондо абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Энэ жэлэй түрүүшын хахадай хүдэлмэриин дүнгөөр Зүүн-Сибириин түмэр замай управлениин дамжуулгын Улаан тугхан гурбадахи мүнгэн шантайгаар энэ халаанда барюулагдаа. Тус коллектив саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ гэһэн зорилго табина.

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАБА

Һаяшаг түмэр замай Шэтын станциин коллективэй түлөөлэгшэд Улаан-Үдэ станциин хүдэлмэришэдтэ айлшаар ерэбэ. Эдэнэр ... квартал соо хэһэн ... гаа дүн гаргажа... Улаан-Үдын станци... лектив ашаа тээхэ... 16,6 процентээр ... дүүргэһэн байба. ... даһан нормоһоо 1.7 ... схэ ашаа вагонууд... вагонуудай миин ба... нэгэ часаар хороо... Үдын станциин ... хоёрдохи кварталай ... мүрысөөндэ Шэтын... коллективые илажа, ... һуури эзэлбэ.

М. СӨЛОМЕН...

ЗАЛУУ НАЙМААШАДАЙ КОНКУРС

Һаяхан Баргажан тосхондо залуу наймаалагшадай конкурс үнгэргэгдэбэ. Конкурсдо хүдөө тосхонуудай магазинуудай арбан бэрхэ наймаалагшад хабаадаа. Наймаанай дүй дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэдһээ бүридэһэн жюрин гэшүүд худалдан абагшадые хангаха талаар үгтэһэн даабаринуудаа, элдэб эд бараа дэлгэн табихадаа, хэды саг гарганаб, магазинуудай хүдэлмэри тухай ба заабаринуудые хэр зэргээр мэдэнэб гэжэ шалгаа. Мүн жюриин гэшүүд басагадай ниитын эжабайдалда ямараар хабаададагаар, өөһэдынь эгээл дуратай зүйлөөр һонирхоһон, хилын саанахи ба манай орон доторхи событинуудые хэр зэргээр мэдэдэгыень шалгаһан байна.

Наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй урда КПСС-эй XXV съездын табиһан асари ехэ зорилгонуудые һайн мэдэдэг байһанаа Баргажанай адагһаа ерэһэн Людмила Матвеева харуулаа.

Өөрынгөө ажалда юундэ дуратайбта? гэһэн асуудалда Бага-Үүрэгэй магазинай наймаашан басаган Татьяна Иванова ингэжэ харюусаа:

— Зоной дунда байха дуратай хүм. Тиимэһээ энэ ажал намда дүтэрхы. Үдэр бүри олон хүнүүдтэ туһа хүргэнэб гэжэ мэдэрхэдээ сэдьхэлээ ханахаш. Тиимэһээл ажалда дуратайб.

Людмила Матвеева, Хилгана тосхоной Римма Баяндуева гэгшэдтэ жюри түрүү һууринуудые олгоо. Татьяна Иванова, Баргажанай адагай Вера Моторина, Баргажан тосхоной Людмила Зарубина гэгшэд хоёрдохи, Үүрэгэй магазинай наймаалагша Лидия Федосеева гурбадахи һуури эзэлээ.

Илажа гарагшадта ВЛКСМ-эй райкомой Хүндэлэлэй грамота, дурасхаалта бэлэгүүд барюулагдаа.

Ондоо мэргэжэлээршье иимэ конкурснууд үнгэргэгдэдэг байбал, һайн һэн гэһэн тобшолол конкурсын түгэсхэлдэ хэгдээ.

Н. ГАЛДАНОВ.

МАНАЙ АЙЛШАН—«ЛОС МЕХИКАНОС»

Аяар холын Мексикэһээ ерэһэн айлшад — «Лос Мехиканос» гэдэг триогой уран бэлигтэй танилсаха, уянгата һайхан хоолойе шагнаха зол хуби һаяхан улаан-үдынхидтэ тудаба. Сальвадор Роча Диас, тэрэнэй дүү Хуан, Сальвадорой хүбүүн Альканторо гэгшэдэй концерт-наадан Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо болоһон байна.

Эдэнэртэй хамта ябалсаһан Москвагай Госконцертын түлөөлэгшэ, конферансье Маргарита Аникинагай түрүүлэн сценэдэ гаража, айлшадайнгаа бэлиг шадабаритай, репертуартай сугларгашадые танилсуулхадань, эндэ һуугшад үзэсхэлэн байгаалитай Мексикэ соогуур аяншалжа ябаһан мэтэ болоно хэбэртэй. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, «Лос Мехиканосай» артистнууд гитара дээрэ наадажа байгаад, түрэл арадайнгаа дуунуудые гүйсэдхэдэг юм.

Уданшьегүй шара торгон хүшэгын аргааханаар сэлигдэхэдэ, алтан утаһаар шэрэжэ оёгдоһон далбагар ехэ сомбреро малгайтай, шара банттай саб сагаахан самса дээрэһээ хүрин хүүртиг үмдэһэн, хара үмдэнэйнгөө бүһэдэхи буугай гэр сооһоо ялагар пистолетүүдые бултайлгаһан гэхэ гү, али национальна гоё һайхан хубсаһаяа үмдэһэн гурбан эрэ хүнэй сценэ дээрэ гаража ерэхэдэнь, альга ташалган аадар бороодол шааяшана.

Эхэ оронойнгоо омогорхол болохо ниислэл хотоёо магтаһан «Мехикэ, Мехикэ», «Шимни, гансал шимни...» гэһэн дуунуудые айлшадайнгаа. дуулаһанайнь һүүлээр бидэ майя гэдэг суута индеецүүдэй угсаатанай ажаһуудаг байһан оронойнь зүүн урда хуби руу «аяншалан ошобобди». Бас, баритон, тенор хоолойтой эдэ гурбан «Сандунга», «Чапонекос» гэжэ дуунуудые хоолой ниилүүлэн гоё һайханаар таталуулжа, үшөө дахин дабтахаар сценэдэ уригдана.

Серенада хадаа мексикан арадай ёһо заншалда ородог. Тиимэһээ инаг дуран тухай дуунууд ба зорюулгануудай эдэнэй репертуарта ороһониинь гайхалгүй. «Нэгэ дуранай түүхэ», «Бусахаб даа шамдаа...» гэһэн дуунуудынь халуунаар угтагдаа.

Шог дуунууд олоор гүйсэдхэгдэбэ. «Ай. Чавелла», «Һамга абааб...» гэжэ дуунууд хүн бүхэнэй дура таталан байна. Эдэнэр ондо ондоо, одоо гоё һайхан хубсаһа үмдэнхэй сценэ дээрэ гаража, нютаг нютагай болон шог дуунуудые дуулаба.

Мексикан артистнууд түгэсхэлдөө хэдэн ород дуунуудые, тэрэ тоодо «Москва шадарай үдэшэ...» гэжэ дууе гүйсэдхөө.

Концертын дүүрэхэдэ, сугларгашад айлшадтаа баглаа сэсэгүүдые барюулжа, уран бэлигээрнь урмашан баясажа, сэдьхэлээ ханажа байһанаа омогорхон мэдүүлбэ. Ингэжэ «Лос Мехиканос» гэдэг триогой концерт совет болон мексикан арадуудай эбдэршэгүй бата хани барисаанай һүлдэ боложо үнгэрһэн байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 15-һаа 22 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 10.00 — «Созвездие Гагарина», фильм. 10.15 — «Хүгжэм» — суглуулбари.

«Орбита». 11.00 — «Приключение не удалось» — телевизионно зүжэг. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — Торпедо (2-дохи тайм). 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.00 — Забһарлалга. 14.10 — «Мүнөөдэр СССР-эй Агаарай флодой үдэр». 14.40 — «Барьер неизвестности» — уран һайханай фильм. 16.20 — СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, Агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй ахамад командалагша, авиациин главна маршал П. С. Кутахов үгэ хэлэхэ. 16.35 — Концерт. 17.20 — Киногоор аяншалагшадай клуб. 18.00 — «Время». 18.30 — СССР-эй Агаарай флодой үдэртэ зорюулагдаһан концерт. 20.00 — Хүдөөгэй час. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — Хүгжэмтэ киоск. 21.55 — Уласхоорондын һонин. 22.25 — Концерт. 23.10 — «Испытания мужества» — телевизионно уран һайханай фильм (түрүүшынхиеэ харуулагдаха). 24.00 — «Время».

ПОНЕДЕЛЬНИК, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Үхибүүдтэ зорюулагдана. «Мы теперь уже большие». 18.35 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.55 — **Социалис мүрысөөнэй дабшаса.** 19.20 — Телевизионно һонин. 19.40 — «Мы с ним судьбу свою сверили». Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дамжуулга. 20.40 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 21.00 — «Нүхэсэнэбди, мүрысэнэбди» — Шэтын ба Улаан-Үдын телевидениин студентнүүдэй хамтын программа. 21.50 — «Батька» — уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.35 — «Вокруг света». Байгаалиин баялиг ба тэрэнние хамгаалга. 11.00 — «Хижина дяди Тома». 11.30 — «Композитор Людвиг ван Бетховен». 12.00 Шэнэ һонин. 12.10 — «Залуушуулай адресууд». 13.10 — Забһарлалга. 13.20 — Үхибүүдэй фильм. «Желающие могут записаться». Телевизионно уран һайханай фильм. 14.25 — **Социалис мүрысөөнэй дабшаса.** 15.10 — «Салют, фестиваль!». Совет ба Кубын залуушуулай хани нүхэсэлэй нэгэдэхи фестиваль. Кишинёвһоо репортаж. 16.40 — «Театр тухай рассказууд». 17.45 — Уласхоорондын конкурсын лауреат В. Виадро наадаха. 18.00 — «Время». 18.30 — «Салют, фестиваль!». Совет ба Кубын залуушуулай хани нүхэсэлэй нэгэдэхи фестиваль. Кишинёвһоо репортаж. 20.00 — Баримтата фильм. 20.10 — «Литературна уулзалга» М. Светлов. 20.50 — Забһарлалга. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — **Социалис мүрысөөнэй дабшаса.** 22.00 — «Баримтата фильмүүдэй программа: «В Павловском парке», «Осень в Ботаническом саду». 22.30 — «Салют, фестиваль!». 24.00 — «Время».

СРЕДА, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.35—РСФСР-эй арадай артистка Г. Алейниченко дуулаха. 11.00 — «Пионернүүд - геройнууд». 11.30 — Совет композиторнуудай дуунууд. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Утёнок Тим». Мультфильм. 12.25 — «Орлёнок» телестудиин концертнэ зал. 13.10 — Забһарлалга. 13.20 — Үхибүүдэй фильм. «Мальчишки острова Ливов» — уран һайханай фильм. 14.35 — «Хүдэлмэришэнэй эстафетэ» — телевизионно очерк. 15.05 — «Открытие» — уран һайханай фильм. 16.30 — «Ажабайдалай социалис шэнжэ ба арад зоной баян дэлгэр байдал». 17.30 — Совет композиторнуудай дуунууд. 18.00 — «Время». 18.30 — «Открытие» — уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 19.55 — **Социалис мүрысөөнэй дабшаса.** 20.25 — Телевизионно һонин. 20.45 — «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө!».

«Орбита». 21.15 — «Ажабайдалай социалис шэнжэ ба арад зоной баян дэлгэр байдал». 22.15 — «Театр тухай рассказууд». 23.30 — «Время». 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Днепр» (Днепропетровск). 2-дохи тайм. Киевһээ дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.25 — «Экономико — гол шухала политика» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 19.15 — Баримтата фильм. 19.35—«Хитад орон маоизмын хорото һабарта оронхой» (буряадаар).

«Орбита». 19.55 — «Эрдэмтэдэ үгэ үгтэнэ». 20.10 — Концерт. 20.50 — Забһарлалга. 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ 21.15 — «Факел». Залуушуулда зорюулагдаһан программа. 22.00— «Дон Жуан в Таллине» — уран һайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.30 — «Шатарай һургуули». 11.00 — Баримтата фильм. 11.15 — Армениин гүрэнэй хатарай ансамблиин концерт. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Горнистнууд, харюусагты!». 12.55—«Анстёнок». Мультфильм. 13.10 — Забһарлалга. 13.20—Үхибүүдэй фильм. «Твои друзья» — уран һайханай фильм. 14.35—«Баатаршалга» гэжэ полевой почто. 15.05 — «Наследники» — олон серитэй телевизионно уран һайханай фильм. 1-дэхи сери (түрүүшынхеэ харуулагдаха). 16.10 «Хүн ба хуули». 16.40 — Футболоор СССР-эй чемпионат «Динамо» (Киев) — «Днепр» (Днепропетровск). 2-дохи тайм. Киевһээ дамжуулга. 17.25 — Коми хатарха ба дуулаха. Баримтата фильм. 18.00 — «Время». 18.30 — «Наследники» телевизионно уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 19.35 — «Баатаршалга» гэжэ полевой почто.

Улаан-Үдэ. 20.05—«Элүүр энхэ байлга». Тележурнал. 20.35 — Телевизионно һонин.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Хүн ба хуули». 21.45 — РСФСР-эй арадай артистка Г. Алейниченко дуулаха. 22.10—«Наследники» — телевизионно уран һайханай фильм, (1-дэхи сери). 23.15 — Армениин гүрэнэй хатарай ансамблиин концерт. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Түүхын алхамууд» —киноочерк. 19.00 — «Образцы танца» — фильм-концерт.

«Орбита». 20.05 — Концерт. 20.50 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Литературна Буряад орон», тележурнал. 21.35 — «СССР соогуур арбан минутын аяншалга». 21.45 — «Драма в любви» — уран һайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.30 — Ленинскэ комсомолой 1976 оной шангай лауреадуудай концерт. 11.20 — В. Шишковой творчество. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Һурагшадта зорюулагдаһан концерт. 12.55 — «Бүхы юумэ мэдэхэ дуратайб», киножурнал. 13.10 — Забһарлалга. 13.20 —Үхибүүдэй фильм. «Пятая четверть» — уран һайханай фильм». 14.40—«Мүнөө сагай эрдэм наука». 15.10 — «Наследники» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери). 16.15 — «Москва ба москвагайхид». 16.45 — Ленинскэ комсомолой 1976 оной шангай лауреадуудай концерт. 17.30 —Бэеэ хүсэһэн хүнүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүд: «Большие неприятности», «Как казаки невест выручали». 18.00 — «Время». 18.30 — «Наследники» — кинофильм (2-дохи сери).

Улаан-Үдэ. 19.35 — «Сэлэнгэ» гэжэ тележурнал» 20.35—Телевизионно һонин.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Шатарай һургуули». 21.45 — Баримтата фильм. 22.10 — «Наследники» — кинофильм (2-дохи сери). 23.15 — Ленинскэ комсомолой 1976 оной шангай лауреадуудай концерт. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Баледэй сюита», Фильм-концерт. 18.35 — Баримтата фильм.

«Орбита». 19.35 — «Доблесть идущих впереди» — телеочерк. 20.05 — С. Прокопьев. Камерна зохёолнууд. 20.40 — Баримтата ф... 20.50 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 21.00—Улаан-Үдэ хотын программа. — «Шельменко-денщик» уран һайханай фильм.

СУББОТО, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.10 — ...ный уголок Джона Ге... «Приключения в Афр...» гэһэн США-гай уран ... най фильмын циклһээ. — Концерт. 10.15 — «Очевидное-невероятное». ... —«Арһан бүмбэгэ» клубай шан абахын ... эдир футболистнуудай союзна турнир (түгэ...) 12.00 — Шэнэ һонин. ... — Мультфильмнүүдэй ... грамма. «Синюшкин ... дец», «Я вспоминаю». ... —«Һайн шанартай эд ... ехээр бүтээн гаргаха». ... — Забһарлалга. 13.20 «Уран зураашад тухай ... сказууд». 13.45 — ... хуряалгын геройнууд». ... — Хүдөөгэй ажалшадта ... рюулагдаһан концерт. ... —«Элүүр энхэ байлга» ... эрдэм дэлгэрүүлгын ... грамма. 15.40 — «Игра ... каникулы». Е. Вахтан... нэрэмжэтэ гүрэнэй ак... ческэ театрай зүжэг. ... — «Время». 18.30 — ... най гэртэ». 19.05 — «... лотогой» тираж. 19.15 «Очевидное - невероя...» 20.15 — Теннисээр Евр... зонын, кубок Дэниса аб... түлөө СССР-эй ба Вен... суглуулагдамал команд... дай наадан. Т... һээ дамжуулга. 20.50 Забһарлалга. 21.00 — ... һонин. 21.15 — «Арт... 22.10 — «Зеленый ...» Джона Генри», «Приклю... в Африке» гэһэн США ... уран һайханай филь... циклһээ. 23.00 — «Уран... лэг». В. Луговской. 23... Бэеэ хүсэһэн хүнүүдтэ зо... лагдаһан мультфильм... «Большие неприятн...» «Как казаки невест ... ли». 24.00 — «Время».

ВОСКРЕСЕНИ, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.20 — ... но сердце» — телеви... зүжэг (түрүүшынхеэ ... лагдаха). 12.00 — Ш... нин. 12.00 — Мультф... нүүдэй программа: ... ли быть храбрым», «В ... ной чаще». 12.50—За... лалга. 13.00—«Советскэ ... юзда алба хэнэб!». 14.00 «Хүгжэмтэ киоск». 14.30 Уран зохёолшо А. ... най зохёол бүтээлэй ху... нууд. 15.15 — Ко... 15.55 — Уласхоор... һонин. 16.25 — «Ст... сестра» — уран һа... фильм. 18.00 — «В... 18.30 — «Балет ... 19.50 — «Худоогэй ... 20.50 — Забһарлалга. ... —Шэнэ һонин. 21.15— ... ногоор аяншала... клуб». 22.10 — «Наше ... львов». «Приключения ... Африке» гэжэ США ... уран һайханай фил... циклһээ. 23.00 — «Мо... гай концертын залнууд» 24.00 — «Время». 00.30 Футболоор СССР-эй чем... нат. «Динамо» (Тбилиси) «Арарат» (Ереван). ... тайм. Тбилисиһээ дам... га.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 12.00 — «... бүүдэй фильм. «Золотые ... сы»—уран һайханай фи... 13.15 — «Манай айлш... 14.10 — «Дядя Ваня» уран һайханай фильм. 1... — «Сказы Уральских ...» баримтата фильм.

ҮРЭЖЭЛТЭ АВГУСТ —ЗУНАЙ ЭСЭС

Зунай һүүл август һара гаранхай. Үдэр ерэхэ бүри наранай зам богони болонхой — орой гараад, эртэ ороно. Үдэртөө халуун зандаашье лаа, үдэшэ, үглөө, һүниндөө һэрюун. Ногоон дээрэ үдхэн шүүдэр, үглөөгүүр сагаан манан. Ангама халуун болохоёо болёод, һэрюунэй амисхал оронхой. Ой тайгын модон набшаһа намаадаа дарагдаад, бодолгото болон, абла аниргүй байһан шэнги. Сабшалан дээрэ үбһэ ногоон бэеэ хүсөө. Зарим жэлдэ августын һүүлээр боро хюруу унадаг. Тиихэдэнь модоной үнгэ бууража, набшаһануудынь ногоон, шара, улаан боложо, үзэсхэлэн гоё намарай шэнжэ үзэгдэдэг.

Хараасгайнууд дальбараануудаа дэгжээгээд, олоороо сугларжа, боргооһо, батагааа огторгойн оёорто намнана, хара годлинууд мэтээр зурас гээд лэ үгы болошоно. Августын 20-доор үхэр хараасгайнууд халуун ороноо бусажа эхилхэ.

Һойр, хура болон хүдүүнүүд һүрэглэжэ, жэмэс элбэгтэй газарта байрланхан. Хүдүүгэй агнуури сентябриин 15-һаа эхилхэ.

Ангуушад нугаһанай агнууриин нээгдэхэ үдэрые хүлеэшэнхэй, буунуудаа аршана, сэбэрлэнэ, гутал хубсаһаяа бэлдэнэ. Дари, шаба сэнэглэжэ, патронуудаа һомолно. Зунай эхиндэ гол мүрэнэй уһан бага байжа, үер болоогүй. Энээнһээ дулдыдажа, нугаһадай уурхайнууд уһанда абтажа хосороогүй бшуу. Тиимэ хадань дальбараанууд һайнаар дэгжэжэ, намартаа агнууриин үедэ уһанай шубууд (нугаһан болон галуунууд) олон байхань. Нугаһанай агнуури августын 28-най үглөөгүүр захалха хараатай.

Гүрөөһэнэй инзагад, бугын болон хандагайн тугалнууд ехэнүүд болонхой. Тэдэнэр эхэеэ дахаад. хаагууршье ябаха, харайха, ногоо зулгаажа, хоолойгоо тэжээхэ шадалтай. Эрэ буга, хандагайн шуһан эбэрнүүд яһан боложо хатанхай, һалаануудайнь арһан зулмажа, хууража унанхай. Августын 15-һаа гүрөөһэнэй ороон эхилхэ.

Август һара хадаа ангууша нохойн гүлгэдэй шадабарине, бэрхыень шалгаха эгээл тааруу үе байна. Залуу нохойнуудые хэрмэндэ, жэрхидэ табижа, ан бэдэрүүлжэ, хусуулжа һургаха шухала.

Манай буряад нютаг ой модоор баян. Ой соо элдэб жэмэсүүд ургана. Арад зон август һарые үрэжэлтэ һара гэжэ нэрлэдэг. Энэнь тон зүб. Юуб гэхэдэ, август соо нэрһэн, үхэр нюдэн, малина, мойһон, нохойн хоншоор, улаагана, алирһан болон хушын һамар эдеэшэнэ. Намар тээшэ эгээл һайн һархяагууд ургадаг. Һархяаг түүхэ гээшэ баһал һонирхолтой, туһатай ажал юм. Зүгөөр һархяагуудые таниха, ямарые абахаяа мэдэхэ хэрэгтэй. «Сэсэг — наранда, һархяаг — һүүдэртэ дуратай» гэлсэдэг. Жэлэй эгээл үрэжэлтэ һарын баялиг иимэл даа: ой соо жэмэсэй, сабшалан дээрэ һүритэй үбһэнэй, огород соо үгэрсын, поли дээрэ шэнииснын, зүгын хошондо мёдой үнэр анхилна. Үнэр баян ургаса хуряалгын хаһа тулажа ерэбэ.

Намартаа ой соогуур һамар. жэмэс, һархяаг суглуулагшад болон элдэб туристнууд дайралдадаг. Эдэнэртэ нэгэ хэды заабари хэлэбэл, үлүүл болохогүй гэжэ һанагдана. Унтараагүй тамхи, зуруул хаяа һаа, ушаргүй ехэ хохидол — гал түймэр боложо магад. Тиимэһээ нарин, болгоомжотой ябаха хэрэгтэй. Хагдагүй, хуурай хүбхэнгүй газарта гү, али уһанай эрьедэ, шиигтэй газарта гал түлихэ хэрэгтэй. Һүүлдэнь шоройгоор булажа, уһа адхажа, галаа хүсэд унтараагаад орхихо ёһотой. Гал түймэрһөө боложо, түрэл байгаалимнай ехэхэн хохидолдо ороно, гүрэнэй баялиг хосорно. Ногоон нүхэдөө аршалха, гамнаха гээшэ хүн бүхэнэй нангин уялга болоно.

М. ГЫЛЫКОВ,
охотовед.

ХЭДЭН МИЛЛИОНООР ҮЛҮҮЛБЭ

Республикын кооператорнууд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабари болзорһоонь урид дүүргэхын хойноһоо оролдон хоорондоо социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэнхэй. Тиин эдэнэр ажалшадта эд бараа наймаалха түсэбөө кварталһаа квартал бүри үлүүлэн дүүргэжэ байдаг.

Мүнөө үнгэрөөд байһан долоон һарын туршада 140 миллион 727 мянган түхэригэй эд бараа наймаалба. Тиихэдээ эдэнэр хараалһан түсэбһөө гадуур зургаан миллион 390 мянган түхэригэй эд бараа наймаалһан байна. Эдэнэрэй дундаһаа Бэшүүрэй, Кабанскын аймагуудай райпотребсоюзуудай наймаалагшад һайн амжалтатай. Жэшээнь, Бэшүүрэй аймагай потребсоюз долоон һарын туршада хүдөөгэй ажалшадай 290 мянган түхэригэй эд бараа наймаалһан байна. Мүн Кабанскын, Баунтын аймагуудай наймаалагшад долоон һарынгаа түсэбые хэдэн мянгаад түхэригөөр үлүүлэн дүүргэбэ.

Үнгэрһэн үе соо Хяагтын, Хойто-Байгалай, Хоринн, Баргажанай аймпотребсоюзууд долоон һарын туршада хараалһан түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ шадаа.

Д. КОЛМАКОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүдэлмэришэдэй шэнэ халаан» — түрүү бэшэг. «Республикымнай ажалай үдэр» — суглуулбари. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин. Указууд. Нютаг нютагай һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлгэ» — С. Бадмаевай статья. Мүнөөдэр — СССР-эй Агаарай Флодой үдэр. «Республикын далинууд» — Е. Стулевай статья. «Ажалай алдар» — выставкын дипломантнууд тухай мэдээсэл (Кабанскын аймагһаа).

Гурбадахи хуудаһанда. «Ахамад врач» — Л. Неретинагай очерк. «Мүрысэдэг областиин һонин»—суглуулбари. «Хани нүхэсэл—амжалтын эхин»—АПН-эй материал. Түби дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Зүрхэнэй дурасхаал» — Н. Поповой корреспонденци. «Шэнэ һонин» — суглуулбари.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

Индекс 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35 телефоны: редактора—2-54-54, приемная—2-54-93, зам редактора 2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретаря—2-... секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни 2-6..., сельского хозяйства — 2-64-36 2-63-86 пропаганды и агитации — 2-56-32 промышленности и строительства ... 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58 ..., туры и школ — 2-60-21 писем и селькоров — 2-6..., информации — 2-34-05 общественная приёмная 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н 02003. Заказ № ...